

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม
ในประเทศช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

A Comparative Analysis of the Effect of Government Expenditure on
Gross Domestic Product Before and After Economic Crisis

นามผู้วิจัย นางสาวมณฑาภา เนียมประเสริฐ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุปรียา กวระเดชะคุปต์, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สันติยา เอกอัคร, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปนัดดา อินทร์พรหม, พบ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กาญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์
มวลรวมในประเทศช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

A Comparative Analysis of the Effect of Government Expenditure on
Gross Domestic Product Before and After Economic Crisis

โดย

นางสาวมณฑาภา เนียมประเสริฐ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2551

มณยาภา เนียมประเสริฐ 2551: การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ปรินญาเศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ประชานกรรมการที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์สุปรียา ควรเคชะคุปต์, Ph.D. 96 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินนโยบายการคลังด้าน
ค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ และวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่าย
รัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้แบบ
จำลองเศรษฐกิจมหภาคเป็น Simultaneous Equations ข้อมูลที่ทำการศึกษาดังแต่ ไตรมาสที่ 1
ปี พ.ศ. 2535 ถึง ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2549 คาดประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด
แบบสองชั้น พร้อมหาค่าตัวทวิร่ายจ่ายภาครัฐบาล เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายรัฐบาล
ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจรัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบ
ขาดดุลมาโดยตลอด เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัว โดยส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายประจำ ส่วน
การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศนั้น พบว่า
ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายรัฐบาลน้อยกว่า แต่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
มากกว่าช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจที่มีค่าใช้จ่ายรัฐบาลมากกว่า แต่กลับมีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน
ประเทศน้อยกว่า และการศึกษาค่าของตัวทวิร่ายจ่ายภาครัฐบาล แสดงว่าสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจมีค่าน้อยกว่า
แม้รัฐบาลจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

Munyapa Niumprasirt 2008: A Comparative Analysis of the Effect of Government Expenditure on Gross Domestic Product Before and After Economic Crisis. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Supriya Kuandachakupt, Ph.D. 96 pages.

The objective of this study was to compare the fiscal policy, particularly government expenditure, before and after economic crisis and analyze comparative results of government expenditure on Gross Domestic Product before and after economic crisis by using the simultaneous equations. The data used were secondary data by quarterly from first quarter of 1992 to second quarter of 2006. The study estimated coefficients by two stage least squares method and the government expenditure multiplier in order to study the effect of government expenditure on Gross Domestic Product.

The study found that the government used the deficit budget policy after crisis to boost up the economy, and spent mostly on current expenditure. The comparative analysis of the effect of government expenditure on Gross Domestic Product showed that the government expenditure before crisis was less than that after crisis but it had more effect on Gross Domestic Product. The government expenditure multiplier increased Gross Domestic Product by less proportion after crisis, even though the government increased expenditure continuously.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุปรียา ควระเดชะคุปต์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สันติยา เอกอัคร กรรมการวิชาเอก รองศาสตราจารย์ปนัดดา อินทร์พรหม กรรมการวิชาการ และอาจารย์ ดร.อภิชาติ คະລຸນເພັຍย์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม และข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุก ๆ คน ที่มีส่วนสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญให้แก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนสนิทของผู้เขียนทุกคนโดยเฉพาะคุณวชิร คุณทวีเทพ ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

ประโยชน์อันใดที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พึงมีขอบให้ บิดา มารดา อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายที่เกิดขึ้น ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

มัญยาภา เนียมประเสริฐ

ตุลาคม 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
วิธีการศึกษา	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและแบบจำลองในการศึกษา	7
การตรวจสอบเอกสาร	7
แนวคิดทฤษฎี	9
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	18
บทที่ 3 การดำเนินนโยบายการคลังและมาตรการด้านการคลังของประเทศไทย	23
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2535	23
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2536	27
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2537	28
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2538	30
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2539	32
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2540	33
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2541	35
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2542	37
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2543	39
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2544	41
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2545	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2546	45
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2547	46
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2548	48
สรุปนโยบาย และมาตรการของประเทศไทยในช่วงปี 2549	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	53
ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์มวลรวม ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	54
ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์มวลรวม ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	59
ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	63
ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	67
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	77
สรุป	77
ข้อจำกัดในการศึกษา	78
ข้อเสนอแนะ	79
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	80
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก ผลการคาดประมาณค่าสมการอุปสงค์มวลรวม ช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	84
ภาคผนวก ข การคำนวณตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล	89
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	96

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ค่าใช้จ่ายรัฐบาล อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ.2535-2549	2
3.1	งบประมาณค่าใช้จ่ายรัฐบาลประจำปีงบประมาณ 2535-2549	25
3.2	โครงสร้างงบประมาณรายจ่าย และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในช่วงปีงบประมาณ 2535-2549	26
4.1	ค่าตัวทวิรายจ่ายรัฐบาลที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	64
4.2	ค่าตัวทวิรายจ่ายรัฐบาลที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	68
4.3	สัดส่วนการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจาก ค่าใช้จ่ายรัฐบาลระหว่างปี พ.ศ.2535-2549	74
 ตารางผนวกที่		
ข 1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ และค่าตัวทวิ รายจ่ายรัฐบาลช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	91
ข 2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ และค่าตัวทวิ รายจ่ายรัฐบาลช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	92

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	สภาวะดุลยภาพตลาดผลิตภัณฑ์และตลาดเงิน	16
2.2	ลักษณะเส้นอุปสงค์ร่วม	16
2.3	การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังในด้านรายจ่ายรัฐบาล: IS	18
2.4	การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังในด้านรายจ่ายรัฐบาล: เส้นอุปสงค์	18
4.1	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	66
4.2	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	70
4.3	ตัวทวิรายจ่ายภาครัฐบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2549 (ไตรมาส 2)	71
4.4	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2549	72
4.5	สัดส่วนการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลระหว่างปี พ.ศ. 2535-2549	75

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่		หน้า
ข 1	เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	94
ข 2	เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ	95

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายที่สำคัญของเศรษฐกิจมหภาค คือ การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ การเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้เป็นธรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รัตน สหายคณิต, 2544) เครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาลที่จะนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คือ นโยบายการคลัง รัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังในการจัดการทางด้านอุปสงค์โดยนโยบายการคลัง อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง เครื่องมือที่สำคัญทางการคลัง ได้แก่ การใช้จ่ายภาครัฐบาล การจัดเก็บภาษีอากร และการก่อหนี้สาธารณะ การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเป็นเครื่องมือสำคัญของนโยบายการคลังที่จะช่วยรักษาระดับการบริหารและการดำเนินงานของรัฐบาลช่วยรักษาผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม จึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยกระจายทรัพยากรจากภาครัฐบาลกลับสู่ภาคเอกชนอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจอยู่ในรูปของสินค้าและบริการสาธารณะ การลงทุนในโครงการพื้นฐาน เป็นต้น

ในสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมา ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ปีพ.ศ. 2540 นั้น เศรษฐกิจไทยขยายตัวในระดับสูงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1 แม้ในช่วงภาวะเศรษฐกิจโลกจะถดถอยในปี พ.ศ. 2535-2536 การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์สูง คือ ร้อยละ 8.10 และ 8.30 ตามลำดับ ปัจจัยหลักที่เป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ คือ การใช้จ่ายในประเทศโดยเฉพาะการลงทุนภาคเอกชน และมีการส่งออกเป็นปัจจัยเสริม โดยการดำเนินนโยบายการคลังด้านรายจ่ายของรัฐบาลในช่วงนี้จะเร่งรัดการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้จากรายจ่ายภาครัฐในช่วง ปี พ.ศ. 2535-2540 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2539 เศรษฐกิจเริ่มขยายตัวในอัตราที่ลดลง คือ ร้อยละ 5.90 ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ปัญหาด้านการส่งออก มาตรการค่าขาดดุลสูง เงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง ภาวะการเงินผันผวนตลอดปี เป็นต้น ซึ่งทางรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการเงินอย่างระมัดระวังควบคู่กับการรักษาวินัยทางการคลังอย่างต่อเนื่องเพื่อลดแรงกดดันต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่เริ่มก่อตัวขึ้น หลังจากเศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราสูงติดต่อกันเป็นเวลานาน

ตารางที่ 1.1 ค่าใช้จ่ายรัฐบาล อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
ระหว่างปี 2535-2549

พ.ศ.	ค่าใช้จ่ายรัฐบาล (พันล้านบาท)	อัตราการขยายตัวของGDP (ร้อยละ)	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)
2535	442.60	8.10	1.39
2536	520.32	8.30	1.51
2537	578.80	9.00	1.30
2538	642.72	9.20	1.14
2539	819.08	5.90	1.70
2540	931.71	-1.40	1.50
2541	842.86	-10.50	4.40
2542	833.06	4.40	4.20
2543	853.19	4.80	3.60
2544	908.61	2.10	3.30
2545	955.50	5.40	2.40
2546	996.19	6.80	2.20
2547	1,163.50	6.30	2.10
2548	1,250.00	4.50	1.80
2549	1,360.00	5.10	1.50

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

ในปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้น ทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ติดลบ ร้อยละ 1.4 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายในด้านต่างๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ จนในที่สุด ประเทศไทยตัดสินใจเข้ารับการช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในปี พ.ศ. 2541 เศรษฐกิจไทยหดตัวลงถึงร้อยละ 10.5 เป็นผลกระทบจากปัญหาภาคการเงินและจากการลดลงของการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนและรัฐบาล การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชนลดลงเนื่องจากการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น เห็นได้จากตารางที่ 1 คือ อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 4.4 ในปี พ.ศ. 2541 และ 4.2 ในปี พ.ศ. 2542 ทำให้กำลังซื้อของประชาชนลดลง รวมทั้งความไม่แน่นอนในภาวะการจ้างงาน การใช้จ่ายรัฐบาลลดลงเนื่องจากการตัดลดงบประมาณเพื่อควบคุมการขาดดุลการคลังตามข้อตกลงกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และรายได้ที่จัดเก็บได้ลดลง หลังจากนั้นเศรษฐกิจไทยอยู่ในช่วงฟื้นตัว โดยมีอัตราการขยายตัวในระดับไม่สูงมากนัก คือ เฉลี่ยร้อยละ 4.7 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้คือ การใช้จ่ายภาคเอกชนที่ปรับตัวดีขึ้น และการใช้จ่ายภาครัฐบาลที่เป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญ

จะเห็นว่า ในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจนั้น รัฐบาลใช้นโยบายการคลังทางด้านรายจ่ายเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจรัฐบาลจะเน้นรายจ่ายด้านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากอัตราการว่างงานในช่วงนี้จะอยู่ในระดับต่ำ และการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจก็ยังอยู่ในเกณฑ์สูง แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้น รัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายด้านรายจ่ายเพื่อเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ซึ่งผลของมาตรการด้านรายจ่ายของรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจนี้แตกต่างกัน จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพื่อจะได้ทราบแนวทางการดำเนินนโยบายการคลังทางด้านค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดแนวทางและแผนงานในการรองรับปัญหาสภาวะเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นอีก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินนโยบายการคลังทางด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาล ในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงผลในการดำเนินนโยบายการคลังทางด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาลที่ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยอาจจะเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรที่ดูแลรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ และผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนี้ได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินนโยบายการคลังด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจจะทำการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2535-2549 เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินนโยบายการคลังด้านค่าใช้จ่ายในแนวกว้าง ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่าง 2 ช่วงเวลา คือช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2535 จนถึงไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากในปี พ.ศ. 2535 เป็นช่วงเริ่มของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ซึ่งให้ความสนใจต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก และรายจ่ายรัฐบาลด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 มาก ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัวเพื่อรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาท ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจขึ้น ช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ คือ ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2540 จนถึงไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2549 เป็นช่วงที่รัฐบาลได้ใช้มาตรการทางด้านค่าใช้จ่าย ประกอบกับมาตรการอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

วิธีการศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จะมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่จะนำมาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ(secondary data) รายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2535 ถึงไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2549 ซึ่งรวบรวมจากบทความวิชาการ วารสารราย

งานการวิจัยต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทุกข้อดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการศึกษาโดยรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการคลังด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2535-2549 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1

2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) ในการศึกษาครั้งนี้จะสร้างแบบจำลองทางเศรษฐกิจมหภาคเป็นสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression) และ Simultaneous equations โดยคาดประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแต่ละสมการของแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองขั้น (two stage least squares: 2SLS) พร้อมทำการหาค่าตัวทวิร่ายจ่ายภาครัฐบาลเพื่อที่จะอธิบายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายรัฐบาลมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร ในช่วงก่อนและหลังวิกฤต

นิยามศัพท์

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) หมายถึง มูลค่าของ สินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ ในทางตรงข้าม ทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำการผลิตในต่างประเทศก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์ในประเทศ

การใช้จ่ายรัฐบาล หรือ รายจ่ายสาธารณะ หมายถึง การใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อรักษาระดับการดำเนินงานของรัฐ และเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวม โดยที่การใช้จ่ายของรัฐบาลตามความหมายดังกล่าว อาจจำแนกออกได้ 3 แนวทางดังนี้

1. การใช้จ่ายเพื่อรักษาระดับการบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งเป็นรายจ่ายที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล และมักจะเป็นรายจ่ายจำนวนมากที่สุดในแต่ละปี เช่น การใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหาร การรักษาความสงบภายใน และการป้องกันประเทศ เป็นต้น

2. การใช้จ่ายเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยรวม เป็นการใช้จ่ายในกิจการต่างๆ ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี รายจ่ายประเภทนี้มักจะเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวกับการลงทุนของรัฐบาล

3. การใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือต่างประเทศ รัฐบาลของประเทศที่สำคัญต่าง ๆ มักจะต้องใช้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่องค์การระหว่างประเทศเป็นประจำ ซึ่งเป็นรายจ่ายสาธารณะของรัฐบาลด้วย และมักจะดำเนินไปโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศที่ใช้จ่ายเป็นสำคัญ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและแบบจำลองในการศึกษา

การตรวจสอบเอกสาร

วันทนีส์ ทรัพย์เสนาะ (2530) ทำการศึกษาเรื่องการใช้จ่ายของรัฐบาลและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการใช้จ่ายของรัฐบาลและวิเคราะห์ผลของการใช้จ่ายของรัฐบาลที่มีต่อตัวผันแปรเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน ระดับราคา และดุลการชำระเงิน โดยวิธีการศึกษาใช้แบบจำลองสมการถดถอย สำหรับตัวผันแปรการใช้จ่ายรวมและตัวผันแปรการใช้จ่ายจำแนกตามลักษณะงาน โดยนำมาคาดประมาณค่าสัมประสิทธิ์และคำนวณค่าความยืดหยุ่น เพื่อดูผลของการใช้จ่ายของรัฐบาลที่มีต่อตัวผันแปรเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า การใช้จ่ายของรัฐบาลมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศเท่านั้น โดยการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายรวมของรัฐบาลจะมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับราคา และการจ้างงาน ตามลำดับ และการใช้จ่ายของรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ และด้านการชำระหนี้เงินกู้ มีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและระดับราคา และการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายด้านสาธารณสุขและสาธารณูปโภค ด้านการป้องกันประเทศ และรายจ่ายด้านอื่นๆ จะมีผลกระทบต่อการจ้างงาน โดยการใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศมีผลกระทบมากที่สุด สำหรับดุลการชำระเงินระหว่างประเทศซึ่งเป็นเครื่องชี้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายนอก การใช้จ่ายของรัฐบาลไม่ได้มีผลกระทบโดยตรง

ดวงแข ดัณวัฒนา (2535) ศึกษาผลของนโยบายการเงินและการคลังที่มีต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติและการจ้างงานของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษานาและผลกระทบของนโยบายการเงินและการคลังที่มีต่อมูลค่าของผลิตภัณฑ์ประชาชาติและระดับการจ้างงาน ในการศึกษาใช้ข้อมูลทศวรรษในระหว่างปี พ.ศ. 2514-2532 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของนโยบายการเงินและการคลังที่มีต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นและระดับการจ้างงาน

ผลการศึกษาพบว่า ฐานเงินซึ่งเป็นตัวแปรนโยบายการเงินที่แท้จริง สามารถตอบสนองต่อผลผลิตประชาชาติและการจ้างงานภายในประเทศได้มากกว่า แต่ผลที่เกิดขึ้นจากมาตรการทางการเงินจะนานกว่าผลที่ได้รับจากการใช้นโยบายรายจ่ายของรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแปรนโยบายการคลังที่แท้จริงสำหรับการทำนายและคาดหมายผลต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และการจ้างงานภายในประเทศ รายจ่ายของรัฐบาลสามารถทำนายหรือคาดหมายผลต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติและการจ้างงานภายในประเทศได้ดีกว่าฐานการเงิน

วันดี หิรัญสถาพร (2540) ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายภาครัฐที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการจ้างงานในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายภาครัฐในปี พ.ศ. 2520-2538 การวิเคราะห์ผลของงบประมาณรายจ่ายภาครัฐที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการจ้างงานในประเทศไทย ซึ่งในการวิเคราะห์จะใช้วิธีเชิงพรรณนาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายภาครัฐและการจ้างงานใช้แผนภูมิและตารางประกอบการศึกษาและใช้วิธีเชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองถดถอยเชิงซ้อนประมาณค่าสัมประสิทธิ์เพื่อพิจารณาผลของงบประมาณรายจ่ายที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการจ้างงานในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขและสาธาณูปการส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมากที่สุด รองลงมาคือ งบประมาณรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ ส่วนงบประมาณรายจ่ายด้านการป้องกันประเทศ งบประมาณด้านการรักษาความสงบภายในและการบริหารทั่วไป ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในทิศทางตรงกันข้าม เมื่อพิจารณาผลของงบประมาณรายจ่ายต่อการจ้างงานพบว่า งบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขและสาธาณูปการส่งผลต่อการจ้างงานมากที่สุด รองลงมาคือ งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา ส่วนงบประมาณรายจ่ายด้านการป้องกันประเทศ และงบประมาณด้านการรักษาความสงบภายในและการบริหารทั่วไปส่งผลต่อการจ้างงานในทิศทางตรงกันข้าม

พิชิต เจนบรรจง (2546) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐกับผลผลิตศักยภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย ในกรณีระบบเศรษฐกิจเปิดและใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบควบคุม, เพื่อประมาณขนาดรายจ่ายภาครัฐในการรักษารายได้ประชาชาติให้อยู่ระดับผลผลิตศักยภาพและเพื่อศึกษาความเหมาะสมของรายจ่ายภาครัฐ และความเป็นไปได้ในการใช้นโยบายกำหนดรายจ่ายภาครัฐเพื่อรักษารายได้ประชาชาติให้อยู่ที่

ผลผลิตศักยภาพ โดยได้มีการสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของเคนส์ โดยประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธี Weighted least square ทั้งระบบสมการ

ผลการศึกษาพบว่า การใช้นโยบายการคลังของรัฐในอดีตมีผลต่อการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติ แต่ขนาดการใช้จ่ายไม่สามารถควบคุมการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจให้เข้าสู่ผลผลิตศักยภาพได้

เจษฎา ขงพิทยาพงศ์ (2547) ศึกษาผลของรายจ่ายภาครัฐบาลที่มีต่ออุปสงค์มวลรวมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองทางเศรษฐกิจมหภาค การหาค่าตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาล และการหาผลของงบประมาณรายจ่ายภาครัฐบาลจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มนโยบายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในช่วงปี พ.ศ. 2536-2545 และผลของงบประมาณรายจ่ายที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาลมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าเท่ากับ 1.33 ซึ่งอธิบายได้ว่ารายจ่ายภาครัฐบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.33 ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ รายจ่ายประจำมีผลต่อระบบเศรษฐกิจมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายในการชำระหนี้ ตามลำดับ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าภาครัฐบาลควรใช้นโยบายการคลังเป็นนโยบายนำในการพัฒนาประเทศ โดยจะเน้นรายจ่ายที่ก่อให้เกิดผลผลิต มากกว่ารายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต

จากการตรวจเอกสารงานวิจัย พบว่า งานวิจัยของวันทนี (2530) และวันดี (2540) เป็นการศึกษาค่าใช้จ่ายรัฐบาลโดยจำแนกตามลักษณะงาน เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน ทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังน้อยที่สุด ในงานวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยนำค่าใช้จ่ายรัฐบาลโดยรวมซึ่งเป็นตัวแปรทางนโยบายนำมาเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยได้นำแนวความคิดทางทฤษฎีและตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบจำลองมาจากงานวิจัยของดวงแข (2535) พิชิต (2546) และเจษฎา (2547) ซึ่งเป็นงานวิจัยสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค

แนวคิดทฤษฎี

ในการศึกษาผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจนั้นได้นำแนวคิดทฤษฎีทางด้านอุปสงค์รวม และแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบการ

เปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายรัฐบาล โดยแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคที่ใช้ในการกำหนดดุลยภาพทั่วไป ประกอบด้วยแบบจำลองที่แสดงดุลยภาพในตลาดผลผลิต ดุลยภาพในตลาดเงินตรา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคแบบเปิด

ทฤษฎีแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค(Branson, 1989)

ตามแนวคิดของสำนักเคนส์จะไม่มีเกิดการจ้างงานเต็มที และปริมาณการจ้างงานที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาจะขึ้นอยู่กับดุลยภาพระหว่างอุปสงค์รวม และอุปทานรวมในขณะนั้นซึ่งเกิดจากการใช้นโยบายการเงิน และการคลังในการควบคุม โดยแบบจำลองเศรษฐกิจมหภากระบบเปิดของสำนักเคนส์ ประกอบไปด้วย แบบจำลองต่างๆ ดังนี้

แบบจำลองด้านอุปสงค์รวม(Aggregate Demand Model)

ดุลยภาพด้านอุปสงค์รวมจะประกอบด้วย สมการเงื่อนไขดุลยภาพในตลาดผลผลิต(product market) และตลาดเงินตรา (money market) ดังนี้

ตลาดผลผลิต ความสัมพันธ์ของสมการในตลาดผลผลิตของระบบเศรษฐกิจแบบเปิดมีดังนี้

1. สมการการบริโภคภาคเอกชน

$$c = c(Y_d) \quad (1)$$

โดย $0 < \frac{dc}{dY_d} < 1$

โดยที่กำหนดให้

$$\begin{array}{ll} c & = \text{การบริโภคภาคเอกชน} \\ Y_d & = \text{รายได้หลังหักภาษี หรือรายได้สุทธิ} \end{array}$$

เมื่อรายได้หลังหักภาษีหรือรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น การใช้จ่ายจะเพิ่มขึ้น แต่จะเพิ่มขึ้นน้อยกว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้น

2. สมการการลงทุนภาคเอกชน

$$i = i(Y_d, r) \quad (2)$$

โดย $\frac{\partial i}{\partial Y_d} > 0, \frac{\partial i}{\partial r} < 0$

โดยที่กำหนดให้

i	=	การลงทุนภาคเอกชน
Y_d	=	รายได้สุทธิ
r	=	อัตราดอกเบี้ย

ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนภาคเอกชน(i) มี 2 ปัจจัย คือ รายได้สุทธิ (Y_d) และอัตราดอกเบี้ย (r) อธิบายได้ว่า

รายได้สุทธิ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนภาคเอกชน คือ เมื่อช่วงเศรษฐกิจรุ่งเรือง หรือรายได้ประชาชาติสูงขึ้น จะทำให้เกิดการลงทุนสูงขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ในทางตรงข้าม เมื่อเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัว รายได้ประชาชาติลดลง ส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนลดลงเช่นกัน

อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนภาคเอกชน คือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง แสดงว่าเงินทุนที่ใช้ในการลงทุนจะมีต้นทุนค่าเสียโอกาสสูง การที่จะนำเงินมาลงทุนในโครงการใด ๆ นั้นจะต้องได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส หรืออัตราดอกเบี้ย ดังนั้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงการลงทุนจะลดลง ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนในโครงการต่างๆ จะเพิ่มขึ้น

3. สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล

$$g = g_0 \quad (3)$$

โดยที่กำหนดให้

$$g = \text{การใช้จ่ายภาครัฐบาล}$$

ค่าใช้จ่ายภาครัฐบาล(g) เป็นตัวแปรอิสระภายนอก (exogenous variable) เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่ถูกกำหนดให้

4. สมการการส่งออก

$$x = x(P, e) \quad (4)$$

โดย $\frac{\partial x}{\partial P} < 0, \frac{\partial x}{\partial e} > 0$

โดยที่กำหนดให้

$$x = \text{การส่งออกสินค้าและบริการ}$$

$$P = \text{ระดับราคาสินค้าและบริการภายในประเทศ}$$

$$e = \text{อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ}$$

ปัจจัยที่กำหนดการส่งออก(x) มี 2 ปัจจัย คือ ระดับราคา (P) และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (e) อธิบายได้ว่า

ระดับราคา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการส่งออก คือ ถ้าระดับราคาสินค้าในประเทศเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น มูลค่าการส่งออกจะลดลง เพราะผู้ส่งออกจะลดการส่งออก และนำสินค้าเข้ามาขายในประเทศแทน หรือการส่งออกที่ลดลง เนื่องจากราคาสินค้าแพงในสายตาชาวต่างประเทศ ไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าส่งออกของประเทศอื่นได้

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออก คือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนของประเทศเพิ่มสูงขึ้น(ค่าเงินอ่อนค่า) จะส่งผลให้การส่งออกของประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากชาวต่างประเทศจะซื้อสินค้าประเทศเราในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนของไทยลดลง(ค่าเงินแข็งขึ้น) ชาวต่างประเทศจะซื้อสินค้าประเทศเราในราคาที่แพงกว่าเดิมส่งผลให้การส่งออกลดลง

5. สมการการนำเข้า

$$m = m(Y_d, P, e) \quad (5)$$

โดย $\frac{\partial m}{\partial Y_d} > 0, \frac{\partial m}{\partial P} > 0, \frac{\partial m}{\partial e} < 0$

โดยที่กำหนดให้

$$m = \text{การนำเข้าสินค้าและบริการ}$$

ปัจจัยที่กำหนดการนำเข้า(m) มี 3 ปัจจัย คือ รายได้สุทธิ (Y_d) ระดับราคา (P) และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (e) อธิบายได้ว่า

รายได้สุทธิมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการนำเข้า คือ ถ้าประชาชนมีรายได้สุทธิสูงขึ้น จะทำให้สามารถนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการบริโภคและการผลิตสูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าประชาชนมีรายได้สุทธิลดลง จะทำให้สามารถ นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการบริโภคและการผลิตลดลงด้วยเช่นกัน

ระดับราคามีความสัมพันธ์กับการนำเข้าในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าระดับราคาสินค้าภายในประเทศสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้านำเข้าถูกลงเมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าภายในประเทศ การนำเข้าจะเพิ่ม

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการนำเข้าในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น หมายความว่า ค่าเงินของต่างประเทศสูงขึ้นหรือแข็งค่าขึ้น ค่าเงินในประเทศจะอ่อนค่าลง ประชาชนในประเทศจะซื้อสินค้าจากต่างประเทศในราคาที่แพงกว่าเดิม ส่งผลให้การนำเข้าลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าค่าเงินของต่างประเทศอ่อนค่าลง ค่าเงินในประเทศจะแข็งขึ้น ประชาชนในประเทศจะซื้อสินค้าจากต่างประเทศในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม ส่งผลให้การนำเข้าสูงขึ้น

ดุลยภาพในตลาดผลผลิต

$$y = c + i + g + (x - m) \quad (6)$$

สามารถสร้างดุลยภาพตลาดผลิตภัณฑ์ หรือ เส้น IS Curve โดยการนำสมการ (1)-(5) มาแทนในสมการ (6) ได้แบบจำลองรายได้ประชาชาติด้านตลาดผลิตภัณฑ์ดังสมการที่ (7) ดังนี้

$$y = c(Y_d) + i(Y_d, r) + g + x(P, e) - m(Y_d, P, e) \quad (7)$$

เชื่อมโยงสมการที่กำหนดเข้าด้วยกัน สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ประชาชาติและอัตราดอกเบี้ยได้ ความสัมพันธ์นี้เรียกว่า IS (Investment and Saving Curve)

ตลาดเงินตรา ความสัมพันธ์ของสมการในตลาดเงินตรา มีดังนี้

1. สมการอุปสงค์เงินตรา

$$M^d = m(Y_d, r) \quad (8)$$

โดย
$$\frac{\partial M^d}{\partial Y_d} > 0, \frac{\partial M^d}{\partial r} < 0$$

โดยที่กำหนดให้

$$\begin{aligned} Y_d &= \text{รายได้สุทธิ} \\ r &= \text{อัตราดอกเบี้ย} \end{aligned}$$

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์เงินตรา (M^d) หรือความต้องการถือเงินมี 2 ปัจจัย คือ รายได้สุทธิ (Y_d) และอัตราดอกเบี้ย (r) อธิบายได้ว่า

รายได้สุทธิจะมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์เงินตราในทิศทางเดียวกัน คือ ตามแนวคิดของเคนส์ อุปสงค์เงินตราประกอบด้วยความต้องการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายใช้สอย และเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน จะเปลี่ยนแปลงตามระดับรายได้ คือ ถ้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้ความต้องการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายใช้สอยและเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าประชาชนมีรายได้ลดลงจะทำให้ความต้องการถือเงินลดลงเช่นกัน

อัตราดอกเบี้ยจะมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์เงินตราในทิศทางตรงกันข้าม คือ ตามแนวคิดของเคนส์ ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น จะจูงใจให้ประชาชนมีความต้องการนำเงินไปซื้อหลักทรัพย์ และจะถือเงินสดไว้กับตนเองน้อยลงส่งผลให้ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรต่ำ ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลงจะทำให้ประชาชนมีความต้องการซื้อหลักทรัพย์ลดลง และจะถือเงินสดไว้กับตนเองมากขึ้นส่งผลให้ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรสูง

2. สมการอุปทานเงินตรา

$$M^S = \frac{\bar{M}}{P} \quad (9)$$

โดยที่กำหนดให้

$$\begin{aligned} M^S &= \text{อุปทานเงินตรา} \\ \frac{\bar{M}}{P} &= \text{อุปทานเงินตราในรูปค่าที่แท้จริง} \end{aligned}$$

อุปทานเงินตรา เป็นปัจจัยที่ถูกกำหนดมาจากภาครัฐบาลในรูปของนโยบายการเงินซึ่งเป็นปัจจัยที่กำหนดให้

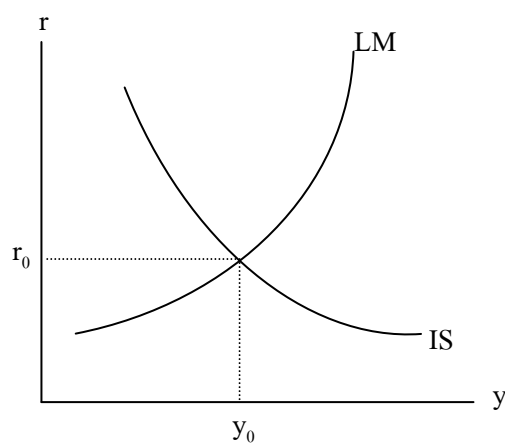
ดุลยภาพในตลาดเงินตรา

$$\begin{aligned} M^S &= M^d \\ \frac{\bar{M}}{P} &= m(k(y), l(r)) \end{aligned} \quad (10)$$

เชื่อมโยงสมการในตลาดเงินตราเข้าด้วยกัน จะได้ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ประชาชาติ และอัตราดอกเบี้ย สามารถเขียนเส้น LM (Liquidity and Money) ได้

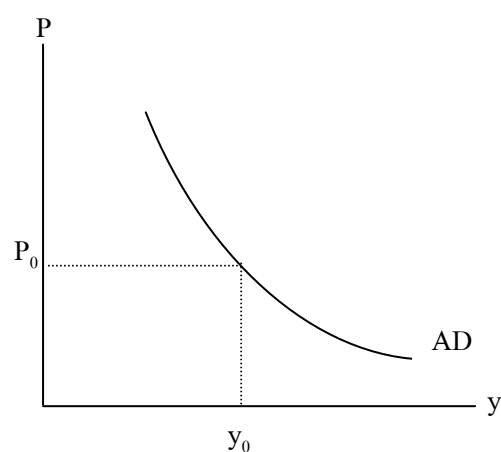
นำเส้น IS และ LM มาใช้ในการหาดุลยภาพของอัตราดอกเบี้ย และรายได้ประชาชาติ ดังภาพที่ 1 จากดุลยภาพของเส้น IS และ LM สามารถนำมาใช้ในการสร้างเส้นอุปสงค์รวม ที่

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับราคา และรายได้ประชาชาติ โดยการแปรผันระดับราคาในดุลยภาพทั้งเส้น IS และ LM จะได้เส้นอุปสงค์รวมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับราคา และรายได้ประชาชาติในทิศทางผกผันดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2.1 สภาวะดุลยภาพตลาดผลิตภัณฑ์และตลาดเงิน

ที่มา: Branson (1989: 69)

ภาพที่ 2.2 ลักษณะเส้นอุปสงค์รวม

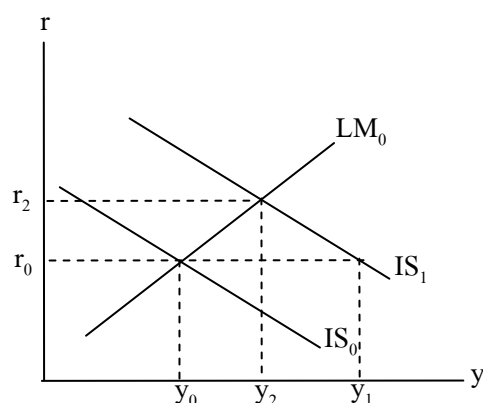
ที่มา: Branson (1989: 74)

2. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการคลังที่มีต่ออุปสงค์

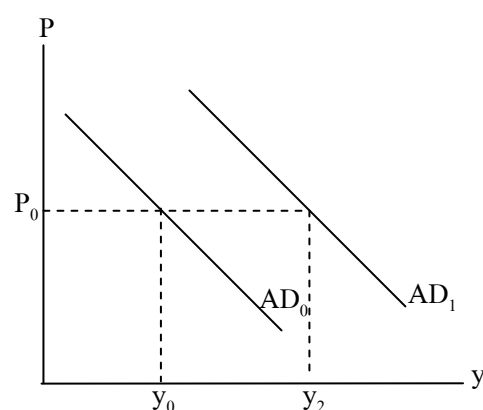
ในการวิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลัง ในส่วนที่เกี่ยวกับรายจ่ายรัฐบาล หรืออัตราภาษี ที่มีต่อผลผลิตดุลยภาพ ทางด้านอุปสงค์นั้น สามารถพิจารณาได้จากภาพที่ 2.3 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังจะไม่มีผลกระทบต่อตัวแปรใด ๆ ในเส้น LM ตรงจุดตัดกันของเส้น IS_0 กับเส้น LM_0 จะให้ดุลยภาพเริ่มแรก (r_0, y_0) ซึ่งสอดคล้องกับระดับราคาเริ่มแรก P การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลัง จะเคลื่อนย้ายเส้น IS ไปตามเส้น LM ที่กำหนดให้ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตดุลยภาพทางด้านอุปสงค์ y และเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย r ด้วย เนื่องจากการกำหนดให้ ระดับราคาเริ่มแรกคงที่ตลอดการวิเคราะห์ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตดุลยภาพ ตรงระดับราคาคงที่ที่กำหนดให้จะแสดงถึง การเคลื่อนย้ายไปตามแนวนอนของเส้นอุปสงค์ เท่ากับการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตดุลยภาพ ดังนั้น ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลัง สามารถทำได้ดังนี้ โดยการแสดงเส้นอุปสงค์ AD_0 (ภาพที่ 2.4) ที่สอดคล้องกับเส้น IS เส้นเดิม (ภาพที่ 2.3) คือ IS_0 ณ ระดับราคา P_0 และ y_0 ที่สอดคล้องกับ y_0 ในภาพที่ 2.4

การเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายรัฐบาล

สมมุติให้รายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น จาก g_0 ไปเป็น g_1 โดยกำหนดให้การเก็บภาษีคงที่ตรงระดับ t_0 (y) การเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลจะทำให้รายได้ y สูงขึ้น ถ้าอัตราดอกเบี้ยยังคงอยู่ระดับเดิม r_0 ดังนั้น การลงทุนจะไม่ได้รับผลกระทบแต่ประการใด รายได้ดุลยภาพจะสูงขึ้นจาก y_0 ไป y_1 กรณีนี้จะเป็นการวัดการเคลื่อนย้ายออกไปของเส้น IS เนื่องจาก y_1 เป็นรายได้ดุลยภาพใหม่ ถ้าอัตราดอกเบี้ยก็ยังคงรักษาไว้อย่างเดิม แต่อัตราดอกเบี้ยจะต้องสูงขึ้นมาก r_0 อย่างแน่นอนด้วยผลของการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายของรัฐบาล โดยการสมมุติว่าระดับอุปทานเงินตราที่แท้จริง (M/P_0) คงที่ การสูงขึ้นของรายได้จะทำให้อุปสงค์เงินตราสูงขึ้นและเป็นผลทำให้อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นไปตามเส้น LM เมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายก็จะทำให้รัฐบาลขาดดุล (government deficit) รัฐบาลจะขายพันธบัตรเพิ่มขึ้น การขายพันธบัตรเพิ่มขึ้นเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายเพิ่มขึ้นรัฐบาลจะต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น โดยทั่วไปนั้นการเพิ่มอุปทานพันธบัตรจะทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดพันธบัตร (bond market) สูงขึ้นและจะเป็นผลทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินตราสูงขึ้นด้วย การสูงขึ้นของอัตราดอกเบี้ยไปตามเส้น LM จะลดระดับอุปสงค์ในการลงทุน และจะทำให้ระดับดุลยภาพของผลผลิตทางด้านอุปสงค์ลดลงจาก y_1 เป็น y_2 และอัตราดอกเบี้ยจะสูงขึ้นจาก r_0 เป็น r_2 การสูงขึ้นของดุลยภาพทางด้านอุปสงค์อาจแสดงได้โดยการเคลื่อนย้ายเส้นอุปสงค์จาก AD_0 เป็น AD_1 และรายได้สูงขึ้นจาก y_0 เป็น y_2 ตรงระดับราคาเดิม (ภาพที่ 2.3)

ภาพที่ 2.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังในด้านรายจ่ายรัฐบาล: IS
ที่มา: Branson (1989: 71)

ภาพที่ 2.4 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังในด้านรายจ่ายรัฐบาล: เส้นอุปสงค์
ที่มา: Branson (1989: 78)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษาผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จะแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคตลาดผลผลิต และภาคตลาดเงินตรา โดยสมการในภาคตลาดผลผลิตจะประกอบด้วย สมการทางด้านการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายรัฐบาล การส่งออก และการนำเข้า

ตลาดผลผลิต

สมการการบริโภค

$$c = c(Y_d) \quad (11)$$

สมการการลงทุน

$$i = i(Y_d, r) \quad (12)$$

สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล

$$g = g_0 \quad (13)$$

สมการการส่งออก

$$x = x(P, e) \quad (14)$$

สมการการนำเข้า

$$m = m(Y_d, P, e) \quad (15)$$

สมการดุลยภาพตลาดผลผลิต

$$y = c + i + g + (x - m) \quad (16)$$

โดยกำหนดให้

y	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
Y_d	=	รายได้สุทธิ หรือรายได้หลังหักภาษี
c	=	การบริโภคภาคเอกชน
i	=	การลงทุนภาคเอกชน
g	=	การใช้จ่ายภาครัฐบาล
x	=	การส่งออก
m	=	การนำเข้า
r	=	อัตราดอกเบี้ย
P	=	ระดับราคาสินค้า
e	=	อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

สมการในตลาดผลผลิตจะเขียนอยู่ในรูปของค่าที่แท้จริง(real term) ทั้งหมด โดยแทนค่าสมการ (11)-(15) ลงในสมการ (16) และให้ $Y_d = y - t(y)$ โดย $t(y)$ คือภาษีจากรายได้ จะได้

$$y = c(y - t(y)) + i(y - t(y), r) + g + x(P, e) - m(y - t(y), P, e) \quad (17)$$

หาอนุพันธ์ลำดับที่หนึ่งของสมการ (17) จะได้

$$dy = c' dy - c' t' dy + i' dy - i' t' dy + i' dr + dg + x' dP + x' de - m' dy + m' t' dy - m' dP - m' de \quad (18)$$

$$dy = c'(1 - t') dy + i'(1 - t') dy + i' dr + dg + (x' - m') dP + (x' - m') de - m'(1 - t') dy \quad (19)$$

ย้ายข้าง dy ทั้งหมดให้อยู่ด้านซ้ายจะได้การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของตลาดผลผลิต ดังนี้

$$dy - c'(1 - t') dy - i'(1 - t') dy + m'(1 - t') dy = i' dr + dg + (x' - m') dP + (x' - m') de$$

$$[1 - c'(1 - t') - i'(1 - t') + m'(1 - t')] dy = i' dr + dg + (x' - m') dP + (x' - m') de$$

$$dy = \frac{i' dr + dg + (x' - m') dP + (x' - m') de}{[1 - c'(1 - t') - i'(1 - t') + m'(1 - t')]} \quad (20)$$

ตลาดเงินตรา

สมการดุลยภาพตลาดเงินตรา

$$M^s = M^d \quad (21)$$

$$\frac{\bar{M}}{P} = m(k(y), l(r)) \quad (22)$$

$$\text{หรือ} \quad \frac{\bar{M}}{P} = (k(y), l(r)) \quad (23)$$

โดยกำหนดให้

$$\begin{aligned}
 M^s &= \text{อุปทานเงินตรา} \\
 M^d &= \text{อุปสงค์เงินตรา} \\
 \frac{\bar{M}}{P} &= \text{อุปทานเงินตราในรูปค่าที่แท้จริง (real terms)} \\
 k(y) &= \text{ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยและใช้ยามฉุกเฉิน} \\
 l(r) &= \text{ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร}
 \end{aligned}$$

หาอนุพันธ์ลำดับที่หนึ่งของสมการ (23) ด้วยการสมมติว่า P จะต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่ M คงที่ก็จะได้

$$\frac{-\bar{M}dP}{P} = l'dr + k'dy \quad (24)$$

$$l'dr = -k'dy - \frac{-\bar{M}dP}{P}$$

$$\text{ดังนั้น} \quad dr = \frac{-k'dy}{l'} - \frac{\bar{M}dP}{Pl'} \quad (25)$$

แทนค่าสมการ (25) ในสมการ (20) และย้าย dy ไปด้านซ้ายจะได้การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพด้านอุปสงค์รวม ดังนี้

$$dy = \frac{i' \left[\frac{-k'dy}{l'} - \frac{\bar{M}dP}{Pl'} \right] + dg + (x' - m')dP + (x' - m')de}{[1 - c'(1 - t') - i'(1 - t') + m'(1 - t')]} \quad (26)$$

$$dy = \frac{\frac{-i'\bar{M}dP}{Pl'} + dg + (x' - m')dP + (x' - m')de}{\left[1 - c'(1 - t') - i'(1 - t') + m'(1 - t') + \frac{i'k'}{l'} \right]} \quad (27)$$

สมการที่ (27) คือ สมการของอุปสงค์รวมที่ได้จากดุลยภาพของทั้งตลาดผลผลิตและตลาดเงินตราซึ่งจากสมการ (27) สามารถหารระดับรายได้ประชาชาติดุลยภาพได้ เมื่อรัฐบาลมีการใช้นโยบายการคลังโดยผ่านการใช้จ่ายรัฐบาล ซึ่งผลที่ได้จะอยู่ในรูปของตัวทวิรายจ่ายของรัฐบาลที่จะบอกให้ทราบว่า เมื่อรัฐบาลมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จะทำให้รายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรจากสมการ (27) จะได้ตัวทวิรายจ่ายรัฐบาล ดังนี้

$$\frac{dy}{dg} = \frac{1}{\left[1 - c'(1-t') - i'(1-t') + m'(1-t') + \frac{i'k'}{l'} \right]} \quad (28)$$

บทที่ 3

การดำเนินนโยบายการคลังและมาตรการด้านการคลังของประเทศไทย

ในการศึกษาการดำเนินนโยบายการคลังของประเทศไทยจะทำการศึกษาดังแต่ปี 2535 จนถึงปี 2549 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยการศึกษาในเรื่องการดำเนินนโยบายการคลังนี้จะผ่านเครื่องมือทางด้านงบประมาณรายจ่าย เนื่องจากการกำหนดงบประมาณรายจ่ายไม่ว่าจะเป็นแบบเกินดุล สมดุล หรือขาดดุล จะมีผลต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม จะเห็นได้จากการพิจารณางบประมาณรายจ่ายในช่วงตั้งแต่ปี 2535-2549 รัฐบาลจะกำหนดงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น โดยเนื้อหาในบทนี้จะประกอบด้วย โครงสร้างงบประมาณ นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และสรุปมาตรการด้านการคลังที่ใช้ในแต่ละปี

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2535

ในปี 2535 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 460,400 ล้านบาท ซึ่งพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่างบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 301,818 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 65.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 10.7 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 130,653 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 28.4 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.6 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 27,929 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.1 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 1.0 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2535 ได้พิจารณาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 โดยมีการดำเนินงานที่สนองตอบนโยบายรัฐบาล 4 ประการ คือ

1. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนาชนบท
2. เพื่อการพัฒนาเมือง และวิสาหกิจพื้นฐาน
3. เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อการพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตประชาชน

ในปีงบประมาณ 2535 รัฐบาลใช้งบประมาณแบบสมดุลโดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 460,400 ล้านบาท ซึ่งรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก ดังนี้

1. การช่วยเหลือเกษตรกรและการพัฒนาชนบท ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 43,838.9 ล้านบาท เพื่อจัดระบบการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทั้งจากปัญหาภัยธรรมชาติ ราคาผลผลิตตกต่ำ แก้ปัญหาหนี้สินและขยายสินเชื่อให้แก่เกษตรกร การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น เร่งรัดปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนาเมืองและวิสาหกิจพื้นฐานได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 12,238.3 ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรในเมืองใหญ่และเขตปริมณฑลอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองและการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประปาอุตสาหกรรม
3. การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 11,646.1 ล้านบาท เพื่อเร่งรัดการอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การสำรวจ ผลิต จัดหาพลังงานให้เพียงพอ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน
4. การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 86,061.4 ล้านบาท โดยเร่งการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ โดยเน้นระดับมัธยมศึกษา แก้ไขปัญหานักกลางสาขาขาดแคลน การขยายและยกระดับขีดความสามารถในการบริการสาธารณสุข การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ลดลง

ตารางที่ 3.1 งบประมาณค่าใช้จ่ายรัฐบาลประจำปีงบประมาณ 2535-2549

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	วงเงิน	งบประมาณ	รายรับ	
			รายได้	เงินกู้
2535	460,400	สมดุล	460,400	-
2536	560,000	ขาดดุล	534,400	25,600
2537	625,000	ขาดดุล	600,000	25,000
2538	715,000	สมดุล	715,000	-
2539	843,200	สมดุล	843,200	-
2540	925,000	สมดุล	925,000	-
2541	830,000	สมดุล	830,000	-
2542	825,000	ขาดดุล	800,000	25,000
2543	860,000	ขาดดุล	750,000	110,000
2544	910,000	ขาดดุล	805,000	105,000
2545	1,023,000	ขาดดุล	823,000	200,000
2546	999,900	ขาดดุล	825,000	174,900
2547	1,163,500	ขาดดุล	1,063,600	99,900
2548	1,250,000	สมดุล	1,250,000	-
2549	1,360,000	สมดุล	1,360,000	-

ที่มา: สำนักงานงบประมาณ (2548, 2549)

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างงบประมาณรายจ่าย และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในช่วงปีงบประมาณ 2535-2549

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	งบประมาณรวม	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	รายจ่ายประจำ			รายจ่ายลงทุน			รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้		
			จำนวน	สัดส่วนต่อ	สัดส่วนต่อ	จำนวน	สัดส่วนต่อ	สัดส่วนต่อ	จำนวน	สัดส่วนต่อ	สัดส่วนต่อ
				งบประมาณ	GDP		งบประมาณ	GDP		งบประมาณ	GDP
2535	460,400	2,830,914	301,818	65.5	10.7	130,653	28.4	4.6	27,929	6.1	1.0
2536	560,000	3,165,222	351,061	62.7	11.1	171,607	30.6	5.4	37,333	6.7	1.2
2537	625,000	3,629,341	376,382	60.2	10.4	212,976	34.1	5.9	35,642	5.7	1.0
2538	715,000	4,186,212	434,383	60.8	10.4	253,840	35.5	6.1	26,777	3.7	0.6
2539	843,200	4,611,041	482,368	57.2	10.5	327,289	38.8	7.1	33,543	4.0	0.7
2540	925,000	4,732,610	520,453	56.3	11.0	380,050	41.1	8.0	24,497	2.6	0.5
2541	830,000	4,626,447	519,506	62.6	11.2	279,258	33.6	6.0	31,236	3.8	0.6
2542	825,000	4,637,079	586,115	71.1	12.6	233,535	28.3	5.0	5,350	0.6	0.1
2543	860,000	4,922,731	635,585	73.9	12.9	217,098	25.2	4.4	7,317	0.9	0.1
2544	910,000	5,133,502	679,287	74.7	13.2	218,578	24.0	4.3	12,135	1.3	0.2
2545	1,023,000	5,450,643	773,714	75.6	14.2	223,617	21.9	4.1	25,669	2.5	0.5
2546	999,900	5,928,975	753,455	75.4	12.7	211,494	21.1	3.6	34,952	3.5	0.6
2547	1,163,500	6,503,488	836,544	71.9	12.9	292,800	25.2	4.5	34,155	2.9	0.5
2548	1,250,000	7,104,200	881,252	70.5	12.4	318,672	25.5	4.5	50,076	4.0	0.7
2549	1,360,000	7,786,200	958,477	70.5	12.3	358,336	26.3	4.6	43,187	3.2	0.6

ที่มา: สำนักงบประมาณ (2548, 2549)

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2536

ในปี 2536 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 560,000 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 25,600 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 351,061 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 62.7 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 11.1 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 171,607 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 30.6 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 5.4 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 37,333 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.7 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 1.2 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2536 ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการเร่งรัดพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาบริการพื้นฐาน และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ โดยมุ่งเน้นที่จะกระจายการพัฒนาด้านต่างๆ ไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ

- สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวประมาณร้อยละ 8.2
- อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 5.0
- การค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด จะมีส่วนการขาดดุลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไม่เกินร้อยละ 8.9 และ 7.0 ตามลำดับ

ในปีงบประมาณ 2536 รัฐบาลใช้งบประมาณแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 560,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2535 จำนวน 99,600 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.6 ซึ่งรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องและสนับสนุนเป้าหมายทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1. นโยบายการเมือง การบริหาร การต่างประเทศ และความมั่นคง ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 4,313.3 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ และส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของไทยในต่างประเทศ

2. นโยบายเศรษฐกิจ ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 40,689.4 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงระบบการผลิตทางการเกษตร การเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำ การกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้กระจายและเชื่อมโยงไปสู่ภาคต่างๆ ของประเทศ

3. นโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบท ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 23,103.7 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการกระจายระบบบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค กระจายฐานการผลิต การจ้างงานและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตในภูมิภาค

4. นโยบายฟื้นฟูบูรณะกรุงเทพมหานคร ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 10,086.7 ล้านบาท เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เร่งรัดการจัดระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน

5. นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 1,096.9 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเร่งรัดการผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์

6. นโยบายทางสังคม ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 34,769.0 ล้านบาท เพื่อเร่งขยายโอกาสการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาและเร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ขยายบริการสาธารณสุขทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงาน

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2537

ในปี 2537 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 625,000 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 25,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 376,382 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 60.2 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 10.4 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 212,976 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 34.1 ของ

งบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 5.9 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 35,642 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.7 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 1.0 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2537 ได้มุ่งเน้นให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยนโยบายของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการเร่งรัดพัฒนาและแก้ไขปัญหาทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาบริการพื้นฐาน และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งในปีงบประมาณ 2537 รัฐบาลใช้งบประมาณแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 625,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2536 จำนวน 65,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 โดยในปีนี้รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเป็นพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ดังนี้

1. การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบท ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 133,114.2 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด โดยสนับสนุนให้มีการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชสวน พืชไร่ และไม้โตเร็ว แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร สนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน เร่งรัดกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาคและชนบท

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิต ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 96,559.9 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการให้บริการด้านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบทุกระดับ โดยได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี

3. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 11,254.4 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ และทางอากาศ การกำจัดกากของเสียและสารอันตราย

4. การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 3,712.8 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดหาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการให้บริการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5. การฟื้นฟูบูรณะกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 9,214.8 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาจราจรและการขนส่งในกรุงเทพมหานคร เร่งรัดการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยโดยการก่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ปรับปรุงชุมชนแออัด และก่อสร้างสวนสาธารณะเพิ่ม

6. การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายของรัฐบาลด้านการพาณิชย์ การท่องเที่ยว ความมั่นคงและอื่นๆ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 50,218.2 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการค้าภายในประเทศและการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมการท่องเที่ยว

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2538

ในปี 2538 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 715,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 434,383 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 60.8 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 10.4 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 253,840 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 35.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 6.1 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 26,777 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.6 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2538 มุ่งให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง และเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพประมาณ ร้อยละ 8.0 โดยอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 4.5 ซึ่งจากภาวะการณ์และเป้าหมายทางเศรษฐกิจนี้ จึงกำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณในแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 715,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2537 จำนวน 90,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4 ซึ่งมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

1. การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและชนบท ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 150,662.3 ล้านบาท เพื่อดำเนินงานในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

1.2 การยกระดับรายได้ของเกษตรกร

1.3 การกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค

1.4 การกระจายบริการพื้นฐาน

2. การพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิต ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 76,697.4 ล้านบาท เพื่อดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษา

2.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิต

3. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 19,920.1 ล้านบาท เพื่อดำเนินงานในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

3.1 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

3.2 การพัฒนาสิ่งแวดล้อม

4. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 5,886.7 ล้านบาท เพื่อดำเนินงานในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

4.1 การพัฒนาคุณภาพแรงงาน

4.2 การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4.3 การส่งเสริมการค้า

5. การแก้ไขปัญหาราจรและพื้นที่ปทุมระกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 9,041.9 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาราจรและขนส่งในเขตกรุงเทพและปริมณฑลโดยเฉพาะในพื้นที่วิกฤต

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2539

ในปี 2539 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 843,200 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 482,368 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57.2 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 10.5 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 372,289 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 38.8 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 7.1 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 33,543 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.0 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.7 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2539 ได้มีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของประเทศจะมีการขยายตัวร้อยละ 8.9 โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ (GDP) ณ ราคาปัจจุบัน ประมาณ 4,665,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2538 ประมาณร้อยละ 13.8 และอัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 4.9 ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาประเทศที่เร่งด่วนเพื่อให้เศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมาย รัฐบาลจึงได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 843,200 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2538 จำนวน 128,200 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9 สำหรับในปีนี้ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

1. การจัดหาน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 39,508 ล้านบาท เพื่อขยายการก่อสร้างระบบชลประทานขนาดใหญ่ 13 โครงการ ก่อสร้างระบบชลประทานขนาดกลาง 51 โครงการ รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในชนบท 566 แห่ง

2. การพัฒนาการคมนาคมการขนส่ง ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 88,488.5 ล้านบาท เพื่อการสำรวจออกแบบก่อสร้างและขยายเครือข่ายทางหลวงและเส้นทางการขนส่งระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดต่างๆ

3. การพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 71,914.1 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา 3 สาขาหลัก คือ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีโลหะและวัสดุ และเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์

4. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 15,109.8 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา 3 สาขาหลัก คือ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีโลหะและวัสดุ และเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2540

ในปี 2540 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 925,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 520,453 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 56.3 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 11.0 รายจ่าย ลงทุน เท่ากับ 380,050 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.1 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 8.0 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 24,497 ล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.5 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2540 ได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในด้านเศรษฐกิจของประเทศไว้ว่า จะให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพโดยจะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 8.0 และจะควบคุมอัตราเงินเฟ้อไว้ให้อยู่ในระดับประมาณร้อยละ 5.1 ดังนั้น เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการเงินการคลังและเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลจึงได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2540 ในแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน

925,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2539 จำนวน 81,800 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 โดยมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาคน ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 131,332 ล้านบาท เพื่อดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยสนับสนุนกองทุนเพื่อการศึกษา 10,950 ล้านบาท สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี
2. การพัฒนาสังคม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 45,450 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการขยายการดำเนินงานด้านการประกันสังคมให้ทั่วถึงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
3. การพัฒนาภูมิภาคและท้องถิ่น ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 160,253 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคและชนบท การปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
4. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 23,485 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนโครงการเร่งรัดดำเนินการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดที่มีปัญหา การอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้ในเขตพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ แก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรมของดิน
5. การเพิ่มสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 23,723 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เร่งรัดพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการ
6. การปรับปรุงระบบบริหารราชการ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 1,911 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารราชการให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
7. การพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 35,437 ล้านบาท เพื่อเร่งรัดแก้ไขปัญหาราจรายเป็นระบบ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหามลพิษด้านน้ำเสียและอื่นๆ

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2541

ในปี 2541 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 830,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 519,506 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 62.6 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 11.2 รายจ่าย ลงทุน เท่ากับ 279,258 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 33.6 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 6.0 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 31,236 ล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.6 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2541 ได้กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ตลอดจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรสอดคล้องกับเป้าหมายการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจในปี 2541 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยรักษาอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ลดการขาดดุลการค้าและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ตลอดจนรักษาอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. ความสอดคล้องกับฐานะทางการคลัง เพื่อเป็นการรักษาวินัยทางการคลังอย่างเคร่งครัดตามนโยบายรัฐบาล ตลอดจนเพื่อควบคุมการใช้จ่ายภาครัฐให้อยู่ในระดับที่ไม่กดดันต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จึงควรให้มีการจัดทำงบประมาณในปี 2541 เป็นงบประมาณสมดุล

3. การฟื้นฟูเศรษฐกิจ เศรษฐกิจไทยในปี 2541 มีแนวโน้มขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและมีการปรับตัวดีขึ้น คือ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงเหลือร้อยละ 5.3 ของผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ เทียบกับร้อยละ 7.3 ในปี 2540 อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องเร่งรัดการส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนของภาคเอกชนให้ขยายตัวมากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างเหมาะสม

จากเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลจึงมีการจัดทำงานประมาณแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 830,000 ล้านบาท โดยให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของคนไทย ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 208,193 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการเตรียมความพร้อมและการจัดการศึกษาของเด็กก่อนประถมศึกษา การขยายการจัดการศึกษานอกระบบทั้งสายสามัญและสายอาชีพ การปฏิรูปอาชีวศึกษา การพัฒนาสถาบันการศึกษาเอกชน การกระจายโอกาสการอุดมศึกษาไปยังภูมิภาค การเร่งรัดและขยายการผลิตบุคลากรในสาขาขาดแคลน

2. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 39,515 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคม ขยายระบบประกันสังคมให้ทั่วถึงและเป็นธรรม การเร่งรัดและขยายการดำเนินงานคุ้มครองแรงงาน การพัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ

3. การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบท ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 75,734 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมองค์กรชุมชนและบทบาทของสตรีให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

4. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 81,509 ล้านบาท เพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นที่อนุภาคและพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเลตะวันออก ชายฝั่งทะเลภาคใต้ และภาคมหานครในภูมิภาค การปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตร การปรับปรุงประสิทธิภาพแรงงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยว

5. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 24,825 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าชายเลน การลดปริมาณมลพิษทางน้ำ อากาศ กากของเสียและสารอันตราย

6. การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 7,608 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกฎระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานและการบริหารของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2542

ในปี 2542 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 825,000 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 25,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 586,115 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 71.1 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 12.6 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 233,535 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 28.3 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 5.0 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 5,350 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.1 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2542 จากการประมาณการเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2541 คาดว่าเศรษฐกิจจะมีการชะลอตัว คือ การขยายตัวของเศรษฐกิจจะลดลงจากติดลบร้อยละ 3 ถึง 3.5 เป็นติดลบร้อยละ 4 ถึง 5.5 ส่วนอัตราเงินเฟ้อลดลงจากร้อยละ 11.6 เป็นร้อยละ 10.5 สำหรับในปี 2542 คาดว่าเศรษฐกิจยังอยู่ในช่วงปรับตัวจากภาวะถดถอย จึงควรให้มีการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล โดยวัตถุประสงค์ของการจัดทำนโยบายงบประมาณในปี 2542 มีดังนี้

1. กระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการฟื้นตัวโดยเร็ว การตกต่ำของเศรษฐกิจในระยะที่ผ่านมาทำให้การจัดเก็บรายได้ของภาครัฐลดลงเนื่องจากการลงทุนและการบริโภคของภาคเอกชนลดน้อยลง ดังนั้นการจัดทำงบประมาณในปีงบประมาณ 2542 ให้เป็นแบบขาดดุล เป็นการเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลซึ่งจะช่วยให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

2. เสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การที่เศรษฐกิจมีการชะลอตัวติดต่อกันมาตั้งแต่ปี 2540 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานด้วยการส่งเสริมการสร้างงาน ได้แก่ การสร้างสาธารณูปโภคหรือสาธารณูปการขนาดเล็ก และการสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดความผันผวนทางภาวะเศรษฐกิจให้น้อยลง

3. สนับสนุนการกระจายรายได้ ได้เน้นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้แก่ผู้ยากจนในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างโอกาสในการกระจายรายได้ให้เป็นธรรมและทั่วถึงยิ่งขึ้น

จากเป้าหมายดังกล่าวจึงมีการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 825,000 ล้านบาท โดยสาระของนโยบายการจัดสรรงบประมาณในปี 2542 จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

มาตรการเร่งด่วน เป็นมาตรการซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเฉพาะหน้าให้คล่องไปโดยเร็ว มาตรการเร่งด่วนมี 3 ประการ คือ

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออก เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสม สนับสนุนอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มสูง และมีความได้เปรียบในเชิงการผลิต สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและเทคโนโลยีการผลิตของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการส่งออก และอุตสาหกรรมสนับสนุนที่มีความพร้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนจากต่างประเทศ

2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการบริการ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยวในตลาดต่างประเทศและในประเทศ รมรณรงค์ในการสร้างความประทับใจโดยอำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

3. การลดผลกระทบทางสังคมจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงาน สนับสนุนการฝึกอบรมสำหรับแรงงานที่ถูกเลิกจ้างให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สนับสนุนการสร้างงานโดยเฉพาะในชนบท ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร หรืออุตสาหกรรมในชนบทและการประกอบอาชีพอิสระ

มาตรการหลัก คือ มาตรการซึ่งจะมีผลในการสร้างรากฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป ประกอบด้วย 3 เรื่อง คือ

1. การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อปรับฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทัดเทียมกับมาตรฐานฝีมือแรงงานสากล ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการบริหารการพัฒนาฝีมือแรงงาน สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี

2. การพัฒนาคนและสังคม เพื่อเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาขาที่จำเป็นต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ

3. การปรับระบบบริหารและการจัดการของรัฐ เพื่อปรับลดขนาดของภาครัฐ โดยการจำกัดการขยายอัตรากำลังคน และพัฒนาระบบงาน และการจัดการของหน่วยงานเพื่อให้มีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2543

ในปี 2543 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 860,000 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 110,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 635,585 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 73.9 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 12.9 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 217,098 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.2 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.4 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 7,317 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.9 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.1 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2543 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2543 คาดว่าจะมีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 3.0 และอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 3.0 โดยมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งอุปสงค์ภายในประเทศมากขึ้น ในขณะที่ภาคส่งออกยังไม่สามารถขยายตัวได้มากนัก ปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจในปี 2543 ได้แก่

- มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในปี 2542 ที่จะมีผลต่อเนื่องถึงปี 2543
- การเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2543

- การขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน อันเป็นผลสืบเนื่องจากภาวะอัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้มลดลง

- คุลบัญชีเดินสะพัดในปี 2543 ที่คาดว่าจะมีจำนวนเกินดุลเนื่องจากการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกในรูปเหรียญสหรัฐฯ และดุลบริการที่เกินดุล

ในปีงบประมาณ 2543 รัฐบาลได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแบบขาดดุล และได้กำหนดวงเงินงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 860,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2542 จำนวน 35,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 ซึ่งทิศทางการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2543 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การดำเนินการต่อเนื่องเพื่อลดผลกระทบทางสังคมจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมการจ้างงานโดยเฉพาะการขยายการสร้างงานในชนบท สนับสนุนการใช้แรงงานคนแทนการใช้เครื่องจักร ส่งเสริมอาชีพอิสระ และธุรกิจชุมชนโดยรัฐสนับสนุนการขยายเงินทุนและให้ความรู้

2. การปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการภาครัฐ เพื่อพัฒนาระบบข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนและการเตือนภัยทางเศรษฐกิจและสังคม ปรับปรุงคุณภาพข้าราชการ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการ

3. การเพิ่มศักยภาพคนและสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และการศึกษาของผู้ด้อยโอกาส พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาที่ขาดแคลนซึ่งจำเป็นต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ

4. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4.1 สนับสนุนการปรับโครงสร้างและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีศักยภาพในการส่งออก

4.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวและบริการให้มีมาตรฐานและคุณภาพ เร่งรัดการอำนวยความสะดวกและเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

4.3 สนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

4.4 ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค

4.5 ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2544

ในปี 2544 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 910,000 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 105,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 679,287 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 74.7 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 13.2 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 218,578 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24.0 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.3 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 12,135 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.3 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.2 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะมีอัตราการขยายตัวต่อเนื่องจากปี 2543 โดยมีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 4.5 และอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 3.0 ปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทยปี 2544 ได้แก่ การขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และการฟื้นตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่ต่อเนื่องจากปี 2543 รวมทั้งการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะแนวโน้มของการส่งออกที่ขยายตัวโดยนโยบายงบประมาณปี 2544 มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นในทิศทางหลัก ดังนี้

1. การกระตุ้นเศรษฐกิจ การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2. พัฒนาศักยภาพคน สังคม ชุมชน และคุณภาพชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการภาครัฐ

ในปีงบประมาณ 2544 รัฐบาลใช้งบประมาณแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 910,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2543 จำนวน 50,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 โดยที่วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 มีอยู่จำนวนจำกัด ขณะที่รัฐบาลมีภารกิจในด้านต่างๆ จำนวนมาก การจัดสรรงบประมาณจึงได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินงานให้เกิดผลในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในเรื่องสำคัญต่างๆ ดังนี้

1. การกระตุ้นเศรษฐกิจ การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการส่งออก โดยการขยายตลาดการส่งออก การค้าชายแดน สนับสนุนการสร้างนักเจรจา เร่งรัดการผลักดันระบบคุณภาพสินค้าตามมาตรฐานสากล เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตและการตลาดให้มีความพร้อมในการแข่งขันและครบวงจร

2. การพัฒนาศักยภาพคน สังคม ชุมชน และคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาด้านการศึกษาโดยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ และถ่ายทอดในกระบวนการการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เร่งรัดการผลิต การพัฒนาครูและขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

3. การปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการภาครัฐ ส่งเสริมการบริหารและการจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงโครงสร้างและบทบาท ของส่วนราชการ แก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการให้บริการประชาชน พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนและการเตือนภัยทางเศรษฐกิจและสังคม

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2545

ในปี 2545 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 1,023,000 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 200,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่าย

ประจำเท่ากับ 773,714 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 75.6 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 14.2 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 223,617 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.9 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.1 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 25,669 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.5 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2545 คาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2545 จะขยายตัวได้ในอัตราร้อยละ 5.0 และอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 2.8 โดยการลงทุนภาคเอกชน และการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชน จะมีบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ และการใช้นโยบายการคลังขาดดุลเพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ จะเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจสำหรับการส่งออก

ในปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลใช้งบประมาณแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 1,023,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2544 จำนวน 113,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 โดยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545 มีจุดมุ่งหมายที่จะใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือทางการคลัง ในการแก้ปัญหาเร่งด่วนของชาติประกอบด้วยมาตรการที่จะมีผลต่อการกระตุ้นการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความมีเสถียรภาพ และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีแนวทางดังนี้

1. ทิศทางตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

1.1 พักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างเร่งด่วน และฟื้นฟูเกษตรกรผู้พักชำระหนี้

1.2 จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท เป็นแหล่งเงินหมุนเวียนในการลงทุน สร้างเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ประชาชนในชุมชน

1.3 สร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

1.4 เร่งจัดตั้งสถาบันบำบัดผู้ติดยาเสพติดควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปราม

1.5 จัดงบประมาณสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ

2. ทิศทางตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมคุณภาพ ระดับมาตรฐานและความหลากหลายของการท่องเที่ยวและบริการ พัฒนาแหล่งและบริการทางการท่องเที่ยวให้เพียงพอและมีคุณภาพได้ระดับมาตรฐาน เร่งฟื้นฟูบูรณะมรดกและสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรม เชิงเกษตร ส่งเสริมบทบาทชุมชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

3. ทิศทางตามนโยบายของรัฐบาล

3.1 เร่งรัดการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลต่อการสร้างรายได้ของประชาชน และหยุดการทรุดตัวทางเศรษฐกิจ ปรับปรุงโครงสร้างภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวนประเภทสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม จัดหาแหล่งเงินทุน พัฒนาระบบสหกรณ์ เร่งรัดแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร

3.2 พัฒนาคอนเสิร์ตทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ยั่งยืน เป็นสังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรมและสังคมที่สมดุล พัฒนาครูหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน กระจายโอกาสการศึกษาและสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดการศึกษามากขึ้น

3.3 ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนภาคการผลิตและบริการ สนับสนุนการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา

3.4 รักษาไว้ซึ่งความมั่นคงและผลประโยชน์ของประเทศ แก้ไขปัญหาพื้นที่ชายแดน และสนับสนุนบทบาทของกองทัพในการพัฒนาประเทศ ส่งเสริม รักษา คุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของประเทศ ของภาคเอกชนไทยและคนไทยในต่างประเทศ

3.5 พัฒนาการเมืองของประเทศไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างความโปร่งใสและซื่อสัตย์ในการบริหารราชการแผ่นดิน

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2546

ในปี 2546 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 999,900 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 174,900 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 753,455 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 75.4 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 12.7 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 211,494 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.1 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 3.6 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 34,952 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.6 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2546 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวในอัตราประมาณร้อยละ 3.0-4.0 โดยมีอัตราเงินเฟ้อไม่เกินร้อยละ 2.2 ทั้งนี้การขยายตัวในปี 2546 จะมีปัจจัยสนับสนุนทั้งภายนอกและภายใน โดยมีภาคเอกชนเป็นกำลังหลักในการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านการบริโภค การลงทุนและการส่งออก ในขณะที่ภาครัฐลดบทบาทลงโดยลดการขาดดุลทางการคลังตามแผนการสร้างความมั่นคงทางการคลัง แต่ทั้งนี้การขาดดุลการคลังจะอยู่ในระดับที่เพียงพอต่อการสนับสนุนการขยายตัวอย่างมั่นคง โดยรัฐบาลได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2546 ภายใต้กรอบนโยบายเศรษฐกิจ ดังนี้

1. รัฐบาลจะใช้กลไกของธุรกิจเอกชนเป็นหลักในการสร้างการเจริญเติบโตของประเทศ
2. สถาบันการเงินจะมีบทบาทในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น
3. รัฐบาลจะรักษาวินัยและความยั่งยืนทางการคลังให้อยู่ในกรอบเป้าหมายยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระยะปานกลาง

จากกรอบนโยบายเศรษฐกิจข้างต้น รัฐบาลใช้นโยบายงบประมาณแบบขาดดุลลดลงทั้งในจำนวนและสัดส่วนเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แต่ยังคงอยู่ในระดับที่เพียงพอต่อการรักษาอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างเหมาะสม โดยกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 999,900 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2545 จำนวน 23,100 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.3 ซึ่ง

การจัดสรรงบประมาณมีจุดมุ่งหมายเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 153,332.8 ล้านบาท เพื่อเร่งรัดเพิ่มรายได้จากการส่งออก สนับสนุนการหาตลาดใหม่ เพิ่มขีดความสามารถในการเจรจาทางการค้า พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพและจัดการการผลิตสินค้าภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2. การปรับโครงสร้างของประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 55,925 ล้านบาท เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมและบริการ โดยเน้นการวิจัยและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยี การสร้างมูลค่าเพิ่ม

3. การพัฒนาสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 443,680 ล้านบาท เพื่อสร้างเสริมศักยภาพคนจนและผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการสร้างงานใหม่ให้เกิดผู้ประกอบการขนาดเล็ก ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาคุณภาพคน สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบให้มีประสิทธิภาพ

4. การต่างประเทศและความมั่นคงเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 87,002.6 ล้านบาท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจในต่างประเทศ การสร้างสันติภาพในภูมิภาค การรักษาความมั่นคงของประเทศตลอดแนวบริเวณชายแดน และเขตน่านน้ำ

5. การบริหารจัดการประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน 134,384.7 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจในการบริหารจัดการทั่วไป และภารกิจตามกฎหมาย

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2547

ในปี 2547 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 1,163,500 ล้านบาท ซึ่งมีการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 99,900 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 836,544 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 71.9 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิต

ภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 12.9 รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 292,800 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.2 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.5 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 34,155 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.9 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.5 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2547 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2546 โดยจะขยายตัวประมาณร้อยละ 5.5-6.0 และมีอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจยังคงได้รับการสนับสนุนจากอุปสงค์ภายในประเทศเป็นหลักโดยการใช้จ่ายภาคเอกชนทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุน ในขณะที่ปัจจัยสนับสนุนจากการส่งออกจะเข้มแข็งยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในปี 2547 มุ่งเน้นในการสนับสนุนภาคเอกชนในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ รัฐบาลจึงได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายภายใต้กรอบนโยบายงบประมาณ ดังนี้

1. ดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ
3. สนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนของประเทศ
4. เสริมสร้างศักยภาพทางการคลังท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ 2547 ได้มีการพัฒนาการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 โดยรัฐบาลใช้งบประมาณแบบขาดดุล โดยมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 1,163,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2546 จำนวน 163,600 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.36 ซึ่งการจัดสรรงบประมาณได้เน้นให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาล ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 101,232.7 ล้านบาท ด้านการพัฒนาการเกษตรได้ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมการส่งออกเชิงรุก ส่งเสริมการท่องเที่ยวและเผยแพร่ภาพ

ลักษณะการท่องเที่ยวของประเทศไทย ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมเพื่อการแข่งขันของประเทศ

2. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 104,760.6 ล้านบาท โดยสร้างเศรษฐกิจระดับรากฐานให้มีความเข้มแข็ง และประเทศมีความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น โครงสร้างพื้นฐานได้รับการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิต ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 403,852.2 ล้านบาท เพื่อลดความยากจน คนยากจนและเกษตรกรรายย่อยมีโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐานของภาครัฐมากขึ้น ลดปัญหาการว่างงาน และเพิ่มศักยภาพฝีมือแรงงาน ประชากรไทยมีสุขภาพอนามัยที่ดี

4. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ การต่างประเทศ การอำนวยความสะดวก ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 98,808.2 ล้านบาท เพื่อให้กองทัพสามารถดำรงสภาพความพร้อมรบในการป้องกันประเทศ ช่วยพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนมีความมั่นใจในกระบวนการยุติธรรม

5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวน 319,346.3 ล้านบาท เพื่อให้มีระบบราชการที่มีประสิทธิภาพมีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสม มีระบบตรวจสอบด้วยการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง รวมทั้งขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้สูงขึ้นทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น และมีระบบสนับสนุนการกระจายอำนาจที่โปร่งใส

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2548

ในปี 2548 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 1,250,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 881,252 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 70.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 12.4 รายจ่าย ลงทุน

เท่ากับ 318,672 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.5 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 50,076 ล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.0 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.7 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 7.5 และอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 2.5 ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ การขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน มูลค่าการส่งออกขยายตัวระดับสูงตามระดับราคาสินค้าในตลาดโลก ตลอดจนรัฐบาลได้ดำเนินการเจรจาการค้าการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในปี 2548 มุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควบคู่กับการสนับสนุนภาคเอกชนในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายงบประมาณ ดังนี้

1. ดำเนินนโยบายงบประมาณแบบสมดุล
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ
3. สนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ
4. ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ 2548 รัฐบาลได้พัฒนากระบวนการจัดทำงบประมาณอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการงบประมาณที่ได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการ เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาควบคุมรายจ่ายประจำปีให้อยู่ในระดับที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน และจัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายและแนวทางตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548 โดยรัฐบาลใช้งบประมาณแบบสมดุลมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 1,200,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2547 จำนวน 86,500 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.4 ซึ่งการจัดสรรงบประมาณให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องทางด้านนโยบายจากปีงบประมาณ 2547 เพื่อตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 102,601.1 ล้านบาท เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างความเข้มแข็งให้ระบบคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา สร้างศักยภาพการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคที่ยั่งยืน ส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี

2. การเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 152,697.8 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็ง สัดส่วนของรายได้ครัวเรือนในเขตชนบทต่อครัวเรือนทั้งประเทศสูงขึ้น ประเทศมีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับที่สูงพอที่จะสามารถต่อยอดความรู้จากแหล่งอื่นได้

3. การพัฒนาทุนทางสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิต ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 397,857.5 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนยากจน บรรเทาปัญหาการว่างงานและพัฒนาแรงงาน สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ประชากรมีสุขภาพอนามัยที่ดี ตลอดจนปัญหายาเสพติดลดลง

4. ความมั่นคงของชาติ การต่างประเทศ และการอำนวยความสะดวก ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 116,630.8 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายเพื่อให้กองทัพสามารถดำรงสภาพความพร้อมรบในการป้องกันประเทศ และช่วยพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดลงของข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งระหว่างประเทศ ประชาชนมีความมั่นใจในกระบวนการยุติธรรม

สรุปโครงสร้างงบประมาณ นโยบาย และมาตรการด้านการคลังของประเทศไทยในช่วงปี 2549

ในปี 2549 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุล โดยมีวงเงินงบประมาณเท่ากับ 1,360,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณรายจ่ายถูกจัดสรรเป็นรายจ่ายประจำเท่ากับ 958,477 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 70.5 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 12.3 รายจ่าย ลงทุน เท่ากับ 358,336 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 26.3 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 4.6 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้เท่ากับ 43,187 ล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.2 ของงบประมาณรวม และเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 0.6 โดยเงินงบประมาณถูกจัดสรรไปเป็นรายจ่ายประจำมากที่สุด รองมาเป็นรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ตามลำดับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวต่อเนื่องจากครึ่งปีหลังของปี 2548 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจโตประมาณร้อยละ 5.5-6.5 อัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 3.5 โดยมีปัจจัยเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง อย่างไรก็ตามที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ซึ่งการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในปี 2549 มุ่งเน้นการสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง และมีเสถียรภาพโดยไม่เร่งการขยายตัวของเศรษฐกิจมากเกินไป รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายงบประมาณ ดังนี้

1. ดำเนินนโยบายงบประมาณแบบสมดุลต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2548
2. นำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 มาเป็นกรอบนโยบาย
3. สนับสนุนการวางโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคต
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
5. ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ 2549 รัฐบาลได้จัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาควบคุมรายจ่ายให้อยู่ในระดับที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน และสามารถประมาณการวงเงินงบประมาณคงเหลือที่จะนำไปดำเนินการตามภารกิจให้สอดคล้องตามศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน โดยรัฐบาลใช้งบประมาณแบบสมดุลมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 1,360,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2548 จำนวน 110,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในแต่ละยุทธศาสตร์มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการความยากจน โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งให้ประชาชนที่ยากจนได้รับโอกาสในการเข้าสู่ทุนที่ทำกินและได้รับการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ
2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ สร้างคนให้มีการเรียนรู้ มีความสามารถในการแข่งขัน มีคุณธรรม และจริยธรรม เสริมสร้างให้ประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์และได้รับบริการทาง

การแพทย์และสาธารณสุขที่มีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาเมืองให้มีคุณภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดี

3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ สนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การบริการและการค้า สร้างฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พัฒนาระบบบริหารจัดการขนส่งสินค้า

4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์และทดแทนอย่างเหมาะสม มีฐานทรัพยากรเพื่อการผลิตและสร้างรายได้ให้กับประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความร่วมมือ

5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีบทบาทและเป็นที่ยอมรับในเวทีโลก ส่งเสริมความสัมพันธ์ทั้งในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียนและเอเชีย

6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมและพอใจในคุณภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐบาล

7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม มีเป้าหมายยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วน เสริมสร้างท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง

8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ มีเป้าหมายในการพิทักษ์รักษาและเกื้อหนุนสถาบันพระมหากษัตริย์ ปกป้องประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย

9. รองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก ให้รัฐบาลมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและบริหารเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างเป็นระบบ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อเศรษฐกิจและวิถีชีวิตสังคมไทยภายใต้สถานการณ์ที่ไม่สามารถจะคาดการณ์ล่วงหน้า

จากการศึกษาคำใช้จ่ายรัฐบาล พบว่า หลังวิกฤตเศรษฐกิจรัฐบาลจะใช้นโยบายงบประมาณแบบขาดดุลมาโดยตลอด โดยส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายประจำ รายจ่ายเพื่อการลงทุนลดลง จากช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเกือบครึ่ง ซึ่งการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจจะมีผลอย่างไรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะแสดงถึงผลของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเป็นการศึกษาถึงผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทั้งหมดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์มวลรวม ซึ่งประกอบไปด้วย สมการการบริโภค สมการการลงทุน สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล สมการการส่งออก สมการการนำเข้า และสมการอุปสงค์เงินตรา โดยจะทำการวิเคราะห์ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ และช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นระบบสมการแบบ Simultaneous equations การคาดประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแต่ละสมการของแบบจำลองจะใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองขั้น (two stage least squares: 2SLS) (Gujarati, 1995) แล้วคำนวณค่าตัวทวิราชจ่ายภาครัฐบาลโดยใช้แนวคิดตามสมการที่ (28) ในบทที่ 2 ซึ่งแบบจำลองหรือสมการโครงสร้างตามแนวคิดทฤษฎีในบทที่ 2 มีดังนี้

$$C = a_1 + a_2 Y_d + \mu_1$$

$$I = b_1 + b_2 Y_d + b_3 R + \mu_2$$

$$G = G_0$$

$$X = c_1 + c_2 P + c_3 E + \mu_3$$

$$M = d_1 + d_2 Y_d + d_3 P + d_4 E + \mu_4$$

$$M^d = h_1 + h_2 Y_d + h_3 R + \mu_5$$

$$Y = C + I + G + X - M$$

ตัวแปรในสมการมีดังนี้

C	=	การบริโภคภาคเอกชน
I	=	การลงทุนภาคเอกชน
G	=	การใช้จ่ายภาครัฐบาล
X	=	การส่งออก
M	=	การนำเข้า
M ^d	=	อุปสงค์เงินตรา
Y	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
Y ^d	=	รายได้สุทธิ หรือรายได้หลังหักภาษี
R	=	อัตราดอกเบี้ย
P	=	ระดับราคาสินค้า
E	=	อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

ส่วนที่ 2 เมื่อได้ค่าตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาล(government-expenditure multiplier) จะนำมาวิเคราะห์ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์มวลรวมช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์และผลการทดสอบความสมบูรณ์ของแต่ละสมการประกอบไปด้วย 6 สมการ ดังนี้ สมการการบริโภค สมการการลงทุน สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล สมการการส่งออก สมการการนำเข้า และสมการอุปสงค์เงินตรา โดยได้ผลการประมาณค่าในแต่ละสมการดังนี้

1. สมการการบริโภค

$$C = 883503.2 + 0.128Y_d$$

$$t\text{-test} \quad (0.1762) \quad (4.0827)***$$

$$R^2 = 0.9663 \quad D.W = 2.2350$$

$$\bar{R}^2 = 0.9626$$

*** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากสมการการบริโภค ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้สุทธิ ผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิ มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคได้ร้อยละ 96.26 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) ผลปรากฏว่าค่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 2.2350 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) โดยผลของตัวแปร มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Yd) เครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ของรายได้สุทธิตามสมมุติฐานทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ รายได้สุทธิตมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการบริโภค และมีค่าเท่ากับ 0.128 หมายความว่า เมื่อรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้น 0.128 ล้านบาท โดยการบริโภคจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้สุทธิที่เพิ่มขึ้น และรายได้สุทธินับสำคัญในการอธิบายการบริโภคที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

2. สมการการลงทุน

$$I = 221720.3 + 0.076Yd - 1485.97R$$

$$t\text{-test} \quad (2.9095)^{***}(0.773)^{**} \quad (-0.751)^{*}$$

$$R^2 = 0.873 \quad D.W = 2.1257$$

$$\bar{R}^2 = 0.8866$$

*** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

จากสมการการลงทุน ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายได้สุทธิ อัตราดอกเบี้ย ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิ กับ อัตราดอกเบี้ย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนได้ร้อยละ 88.66 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า ค่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 2.1257 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Yd) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้ารายได้สุทธิเปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะทำให้การลงทุนเปลี่ยนแปลงไป 0.076 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

อัตราดอกเบี้ย(R) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้การลงทุนเปลี่ยนแปลงไป 1485.97 ล้านบาท ในทิศทางตรงกันข้าม

3. สมการการส่งออก

$$\begin{aligned}
 X &= 1055461.68 - 10230.47P - 61234.59E \\
 t\text{-test} & (4.7495)*** \quad (-1.9623)*** \quad (-1.8714)*** \\
 R^2 &= 0.9708 \quad D.W = 1.5315 \\
 \bar{R}^2 &= 0.9677 \\
 *** &= \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}
 \end{aligned}$$

จากสมการการส่งออก ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งออก กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ ระดับราคาและ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า ระดับราคา กับ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกได้ร้อยละ 96.77 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.5314 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation)โดยผลของตัวแปรต่างๆ มีดังต่อไปนี้

ระดับราคา(P) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าระดับราคาเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท จะส่งผลทำให้การส่งออกเปลี่ยนแปลงไป 10203.47 ล้านบาท ในทิศทางตรงข้าม

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ(E) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐเปลี่ยนแปลงไป 1 บาทต่อดอลลาร์ จะทำให้การส่งออกเปลี่ยนแปลงไป 61234.59 ล้านบาท ในทิศทางตรงกันข้าม

4. สมการการนำเข้า

$$M = 1278288.76 + 0.0974Yd + 12464.58P + 76742.10E$$

$$t\text{-test} \quad (4.3517)^{***} \quad (1.2332) \quad (1.7720)^{***} \quad (2.4959)^{***}$$

$$R^2 = 0.9711 \quad D.W = 1.5827$$

$$\bar{R}^2 = 0.9663$$

$$*** = \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}$$

จากสมการการนำเข้า ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนำเข้า กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายได้สุทธิ ระดับราคา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิ ระดับราคา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการนำเข้าได้ร้อยละ 96.63 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.5827 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Yd) ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเข้า

ระดับราคา(P) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าระดับราคาเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท จะทำให้การนำเข้าเปลี่ยนแปลงไป 12464.58 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ(E) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถ

อธิบายได้ว่า ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐเปลี่ยนแปลงไป 1 บาทต่อดอลลาร์ จะทำให้การนำเข้าเปลี่ยนแปลงไป 76742.10 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

5. สมการอุปสงค์เงินตรา

$$M^d = 199162.8 + 0.6148Y_d - 10465.39R$$

$$t\text{-test} \quad (1.6756) \quad (2.1544)^{***} \quad (-1.8431)^*$$

$$R^2 = 0.9537 \quad D.W = 1.287$$

$$\bar{R}^2 = 0.9509$$

$$*** = \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}$$

$$* = \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90}$$

จากสมการอุปสงค์เงินตรา ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อุปสงค์เงินตรา กับ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายได้สุทธิ และอัตราดอกเบี้ย ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิต่ออัตราดอกเบี้ย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของอุปทานเงินตราได้ร้อยละ 95.09 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า ค่า Durbin-Watson(D.W) มีค่าเท่ากับ 1.287 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Y_d) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอุปสงค์เงินตราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้ารายได้สุทธิเปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะทำให้อุปสงค์เงินตราเปลี่ยนแปลงไป 0.6148 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

อัตราดอกเบี้ย(R) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปทานเงินตราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้อุปสงค์เงินตราเปลี่ยนแปลงไป 10465.39 ล้านบาท ในทิศทางตรงกันข้าม

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์มวลรวมช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์และผลการทดสอบความสมบูรณ์ของแต่ละสมการประกอบไปด้วย 6 สมการ ดังนี้ สมการการบริโภค สมการการลงทุน สมการการใช้จ่ายภาครัฐบาล สมการการส่งออก สมการการนำเข้า และสมการอุปสงค์เงินตรา โดยได้ผลการประมาณค่าในแต่ละสมการดังนี้

1. สมการการบริโภค

$$\begin{aligned}
 C &= 13060.05 + 0.528Yd \\
 t\text{-test} &\quad (0.6302) \quad (21.0269)*** \\
 R^2 &= 0.9286 \quad D.W = 1.7706 \\
 \bar{R}^2 &= 0.9265 \\
 *** &= \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}
 \end{aligned}$$

จากสมการการบริโภค ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับ รายได้สุทธิ ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิ มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคได้ร้อยละ 92.65 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) ผลปรากฏว่าค่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.7706 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Y_d) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการบริโภค และมีค่าเท่ากับ 0.528 หมายความว่า เมื่อรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้น 0.528 ล้านบาท โดยการบริโภคจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้สุทธิที่เพิ่มขึ้น และรายได้สุทธินับว่าสำคัญในการอธิบาย การบริโภคที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

2. สมการการลงทุน

$$\begin{aligned}
 I &= -85559.60 + 0.3039Y_d - 3960.70R \\
 t\text{-test} &\quad (-4.1864)*** \quad (2.7015)*** \quad (-1.0049)***
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 R^2 &= 0.8498 & D.W &= 1.3984 \\
 \overline{R}^2 &= 0.8407 \\
 *** &= \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}
 \end{aligned}$$

จากสมการการลงทุน ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายได้สุทธิ และ อัตราดอกเบี้ย ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิและ อัตราดอกเบี้ย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนได้ร้อยละ 84.07 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) ผลปรากฏว่า ค่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.3984 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ (Y_d) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้ารายได้สุทธิเปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะทำให้การลงทุนเปลี่ยนแปลงไป 0.3039 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

อัตราดอกเบี้ย (R) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้การลงทุนเปลี่ยนแปลงไป 3960.70 ล้านบาท ในทิศทางตรงกันข้าม

3. สมการการส่งออก

$$\begin{aligned}
 X &= 3607028.47 - 37249.04P - 15106.78E \\
 t\text{-test} & (1.1399)*** \quad (-1.7224)*** \quad (-2.6445)*** \\
 R^2 &= 0.9573 & D.W. &= 1.5981 \\
 \overline{R}^2 &= 0.9532 \\
 *** &= \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}
 \end{aligned}$$

จากสมการการส่งออก ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งออก กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ ราคาส่งออก และ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์จาก

สมการพบว่า ระดับราคา กับ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกได้ร้อยละ 95.32 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.5981 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

ระดับราคา(P) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าระดับราคาเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท จะส่งผลทำให้การส่งออกเปลี่ยนแปลงไป 37249.04 ล้านบาท ในทิศทางตรงข้าม

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ(E) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐเปลี่ยนแปลงไป 1 บาทต่อดอลลาร์ จะทำให้การส่งออกเปลี่ยนแปลงไป 15106.78 ล้านบาท ในทิศทางตรงข้าม

4. สมการการนำเข้า

$$M = -3805268.04 + 0.4819Yd + 37686.49P + 8346.85E$$

$$t\text{-test} \quad (-8.0077) *** \quad (2.197) ** \quad (1.9682) *** \quad (1.5425)$$

$$R^2 = 0.9667 \quad D.W = 1.4897$$

$$\overline{R}^2 = 0.9623$$

$$*** = \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}$$

$$** = \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95}$$

จากสมการการนำเข้า ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การนำเข้า กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายได้สุทธิ ระดับราคา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิ ระดับราคา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของการนำเข้าได้ร้อยละ 96.23 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ

1.4897 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Yd) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้ารายได้สุทธิเปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะทำให้การนำเข้าเปลี่ยนแปลงไป 0.4819 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

ระดับราคา(P) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าระดับราคาเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท จะทำให้การนำเข้าเปลี่ยนแปลงไป 37686.49 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ(E) ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเข้า

5. สมการอุปสงค์เงินตรา

$$M^d = -611530.5 + 1.5091Yd - 3572.17R$$

$$t\text{-test} \quad (-1.8371)^{***} \quad (2.8423)^{***} \quad (-2.9414)^{***}$$

$$R^2 = 0.9515 \quad D.W = 1.451$$

$$\bar{R}^2 = 0.9486$$

$$*** = \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99}$$

จากสมการอุปสงค์เงินตรา ซึ่งเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อุปสงค์เงินตรา กับ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายได้สุทธิ และอัตราดอกเบี้ย ซึ่งผลการวิเคราะห์จากสมการพบว่า รายได้สุทธิต่ออัตราดอกเบี้ย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์เงินตราได้ ร้อยละ 94.86 การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) ผลปรากฏว่า ค่า Durbin-Watson (D.W) มีค่าเท่ากับ 1.451 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน(autocorrelation) โดยผลของตัวแปรต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รายได้สุทธิ(Yd) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอุปสงค์เงินตราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้ารายได้

สุทธิเปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะทำให้อุปสงค์เงินตราเปลี่ยนแปลงไป 1.5091 ล้านบาท ในทิศทางเดียวกัน

อัตราดอกเบี้ย(R) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์เงินตราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้อุปสงค์เงินตราเปลี่ยนแปลงไป 3572.17 ล้านบาท ในทิศทางตรงกันข้าม

ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ในส่วนนี้จะเป็นการนำค่าตัวทวิรายจ่ายภาครัฐบาลที่ได้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองขั้น(two stage least squares: 2SLS) ในส่วนที่หนึ่ง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึง ปี พ.ศ. 2549 ว่ามีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวอย่างไร

ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.1 แสดงผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ โดยจะเห็นว่าค่าใช้จ่ายรัฐบาลมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ไตรมาสแรก มีรายจ่าย 94,988 ล้านบาท มาเป็น 264,360 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ไตรมาสแรก เพิ่มขึ้น 169,372 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 2.78 เท่า ซึ่งสาเหตุการเพิ่ม คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2539 เศรษฐกิจขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง นโยบายรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลในช่วงนี้เร่งตัวขึ้น เพื่อชดเชยกับการชะลอการลงทุนของรัฐบาลจากการตัดลดรายจ่ายในช่วงก่อนหน้า โดยการใช้จ่ายของรัฐบาลขยายตัวสูงขึ้นตามความจำเป็นในการปรับโครงสร้างเงินเดือนข้าราชการ มีการเร่งลงทุน เพื่อขยายบริการพื้นฐาน และมีรายจ่ายตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลนั้น มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายรัฐบาล โดยในปี พ.ศ. 2535 ไตรมาสแรก มีค่าเท่ากับ 1,388,088.25 ล้านบาท มาเป็น 1,593,590.61 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ไตรมาสแรก เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.1 ค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ
(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ	Ye ^{1/}	รายจ่าย รัฐบาล	ตัวทวีรายจ่าย รัฐบาล	Ye* ^{2/}
2535	1	642,400	1,373,216	94,988	1.80	1,388,088
	2	758,830	1,384,008	103,272	1.30	1,394,800
	3	697,150	1,393,227	118,823	0.59	1,402,447
	4	732,540	1,403,878	125,528	1.59	1,414,528
2536	1	602,234	1,381,674	104,518	1.06	1,359,470
	2	588,137	1,400,822	127,194	1.30	1,419,969
	3	624,366	1,407,828	138,220	0.64	1,414,834
	4	656,171	1,418,369	151,134	0.82	1,428,910
2537	1	667,985	1,401,893	131,713	0.85	1,385,417
	2	646,573	1,400,557	130,193	0.88	1,399,221
	3	658,485	1,430,609	169,375	0.77	1,460,662
	4	719,930	1,407,155	149,766	1.20	1,383,700
2538	1	731,863	1,409,150	151,708	1.03	1,411,146
	2	726,277	1,415,745	156,683	1.33	1,422,340
	3	721,508	1,450,465	187,360	1.13	1,485,186
	4	762,088	1,398,108	146,973	1.30	1,345,751
2539	1	766,427	1,441,106	189,749	1.01	1,484,104
	2	773,668	1,435,353	186,507	1.77	1,429,600
	3	778,008	1,486,957	226,971	1.28	1,538,561
	4	797,235	1,470,652	215,856	1.47	1,454,348
2540	1	774,119	1,532,121	264,360	1.27	1,593,590
	2	769,190	1,482,876	222,002	1.16	1,433,631

หมายเหตุ: ^{1/} หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ

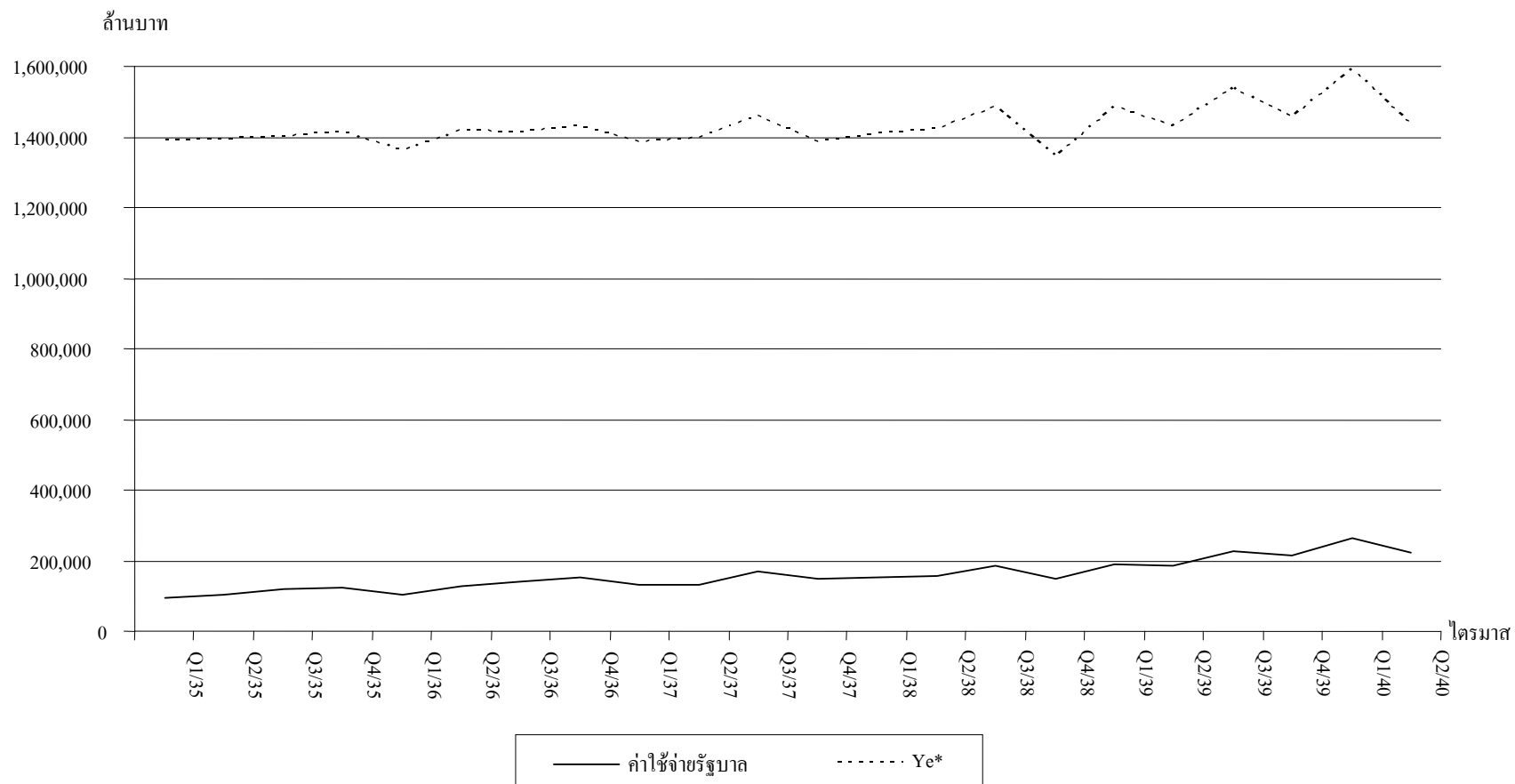
: ^{2/} หมายถึง การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาล

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2540)

: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2540)

205,502.36 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 1.15 เท่า (ตารางที่ 4.1) ซึ่งมีความสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายรัฐบาลในทิศทางเดียวกัน (ภาพที่ 4.1) เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2539 เป็นช่วงที่อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 รัฐบาลได้สนับสนุนให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ได้มีโอกาสเริ่มงานและโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้น จึงทำให้รัฐบาลมีรายจ่ายลงทุนที่สูง โดยจะเน้นโครงการทางด้านการเกษตร การคมนาคม การศึกษา และการสาธารณสุข ซึ่งทั้งหมดเป็นโครงการพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ ถึงแม้ในปี พ.ศ. 2536 การเบิกจ่ายงบประมาณจะชะลอลงจากความล่าช้าของการอนุมัติงบประมาณรายจ่าย แม้รัฐบาลจะได้ดำเนินการมาตรการเพื่อเร่งรัดการใช้จ่ายแต่อัตราการเบิกจ่ายจริงยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งรายจ่ายรัฐบาลที่ชะลอลงส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายในงบลงทุน โดยเฉพาะโครงการลงทุนใหญ่ ถึงแม้รายจ่ายรัฐบาลจะชะลอตัวลงแต่เศรษฐกิจไทยยังคงขยายตัวสูง ร้อยละ 8.30 เป็นผลจากการใช้จ่ายในประเทศเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ โดยเฉพาะการลงทุน ภาคเอกชน เป็นผลจากราคาสุดก่อสร้างราคาน้ำมัน และราคาสินค้าทุนนำเข้าที่ต่ำลง โดยมีปัจจัยการส่งออกเป็นปัจจัยเสริม

ส่วนในปี พ.ศ. 2537 รายจ่ายภาครัฐบาลขยายตัวสูงกว่าปี พ.ศ. 2536 แต่อัตราการเบิกจ่ายยังอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงนัก โดยมีการยักยอกหนี้เงินกู้จำนวนมากทั้งที่ครบกำหนดและก่อนกำหนด รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนโดยเร่งอัตราการเบิกจ่ายงบประมาณ สำหรับปี พ.ศ. 2538 ค่าใช้จ่ายภาครัฐบาลชะลอจากปีก่อน โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างเป็นสำคัญ ส่วนรายจ่ายด้านการลงทุนชะลอตัวลงค่อนข้างมาก แต่ในปี พ.ศ. 2539 ค่าใช้จ่ายรัฐบาลยังคงขยายตัวตามการลงทุนต่อเนื่องในโครงการโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งได้มีการเร่งรัดการเบิกจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้เพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ยรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ยรัฐบาลช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.2 แสดงผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยจะเห็นว่าค่าใช้จ่ายรัฐบาลมีการเพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก ลักษณะค่อยๆ เพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ไตรมาสสี่ มีรายจ่าย 203,255 ล้านบาท มาเป็น 210,386 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2541 ไตรมาสสี่ เพิ่มขึ้น 7,131 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 1.04 เท่า สำหรับการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลนั้น ลดลงซึ่งเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ คือ ในช่วงไตรมาสสอง ปี พ.ศ. 2540 ถึง ไตรมาสสี่ ปี พ.ศ. 2541 จาก 1,483,104.37 ล้านบาท มาเป็น 998,203.88 ล้านบาท ลดลง 484,900.49 ล้านบาท หรือลดลง 1.5 เท่า (ภาพที่ 4.2) การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงสอดคล้องกับค่าตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาล กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2540 ค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล อยู่ที่ร้อยละ 0.01 และค่อยๆ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.72 ในปี พ.ศ. 2541 ไตรมาสสี่ (ภาพที่ 4.3) ซึ่งค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาลนี้แสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพียงเล็กน้อย ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นในจำนวนไม่สูงมากนัก โดยสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เกิดจาก ช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบสมดุลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 – 2541 ภายใต้การดูแลของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จึงต้องระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้โครงการต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจที่ค้างมาจากช่วงก่อนต้องชะลอ นอกจากนี้รัฐบาลมีรายจ่ายในการชำระหนี้สูงขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ประเทศคู่ค้าต่างๆ รวมทั้งการเข้มงวดการเบิกจ่ายงบประมาณ

ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2549 ค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2542 ไตรมาแรก มีรายจ่ายภาครัฐบาล 183,502 ล้านบาท มาเป็น 298,855 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2549 ไตรมาสสอง เพิ่มขึ้น 115,353 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 1.63 เท่า ซึ่งส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นสม่ำเสมอและสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายรัฐบาล โดยเพิ่มจาก 972,201.98 ล้านบาท ในไตรมาสแรก ปี พ.ศ. 2542 เป็น 1,228,082.99 ล้านบาท ในไตรมาสสอง ปี พ.ศ. 2549 หรือเพิ่มขึ้น 1.26 เท่า (ภาพที่ 4.2) ซึ่งสาเหตุของการเพิ่มขึ้นคือ รัฐบาลกลับมาใช้งบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุลอีกครั้งเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้รายจ่ายการชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากวงเงินในการชำระหนี้ให้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียดและปัจจัยสนับสนุน คือ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2543 เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 4.2 ภาคการผลิตได้รับแรงกระตุ้นจากการส่งออก มีการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากรัฐบาลใช้มาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐบาลเป็นสำคัญ โดยใช้งบประมาณแบบขาดดุล เห็นได้

ตารางที่ 4.2 ค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ
(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ	Ye ^{1/}	รายจ่าย รัฐบาล	ตัวทวีรายจ่าย รัฐบาล	Ye* ^{2/}
2540	3	765,475	1,482,990	242,255	0.01	1,483,104
	4	763,831	1,450,233	203,088	0.84	1,417,477
2541	1	719,305	1,003,250	190,313	0.49	997,037
	2	662,415	1,005,189	194,299	0.91	1,008,810
	3	658,899	1,053,854	247,863	0.76	1,094,655
	4	709,065	1,025,307	210,386	0.72	998,203
2542	1	717,789	1,005,864	183,502	1.25	972,201
	2	685,245	1,041,782	212,187	1.01	1,070,704
	3	714,340	1,045,104	215,482	0.82	1,047,797
	4	754,606	1,050,343	221,893	1.42	1,059,457
2543	1	764,339	1,011,028	194,237	1.79	961,609
	2	727,229	1,053,291	217,888	1.11	1,079,479
	3	731,689	1,051,835	216,573	1.95	1,049,268
	4	785,144	1,067,299	224,495	1.33	1,077,807
2544	1	777,523	1,040,944	204,627	1.44	1,012,261
	2	743,138	1,062,824	219,783	1.67	1,088,121
	3	748,884	1,075,007	227,082	1.93	1,089,091
	4	806,056	1,132,970	257,121	1.87	1,189,102
2545	1	812,458	1,138,006	259,816	1.01	1,140,724
	2	780,037	1,098,688	220,838	1.86	1,026,231
	3	789,845	1,123,906	234,404	1.24	1,140,677
	4	854,702	1,131,376	240,446	1.25	1,138,954
2546	1	868,512	1,089,912	207,391	1.47	1,041,241
	2	831,715	1,152,601	249,966	1.26	1,206,046
	3	842,416	1,140,813	240,576	1.45	1,127,216
	4	925,523	1,224,349	298,265	1.38	1,304,158

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

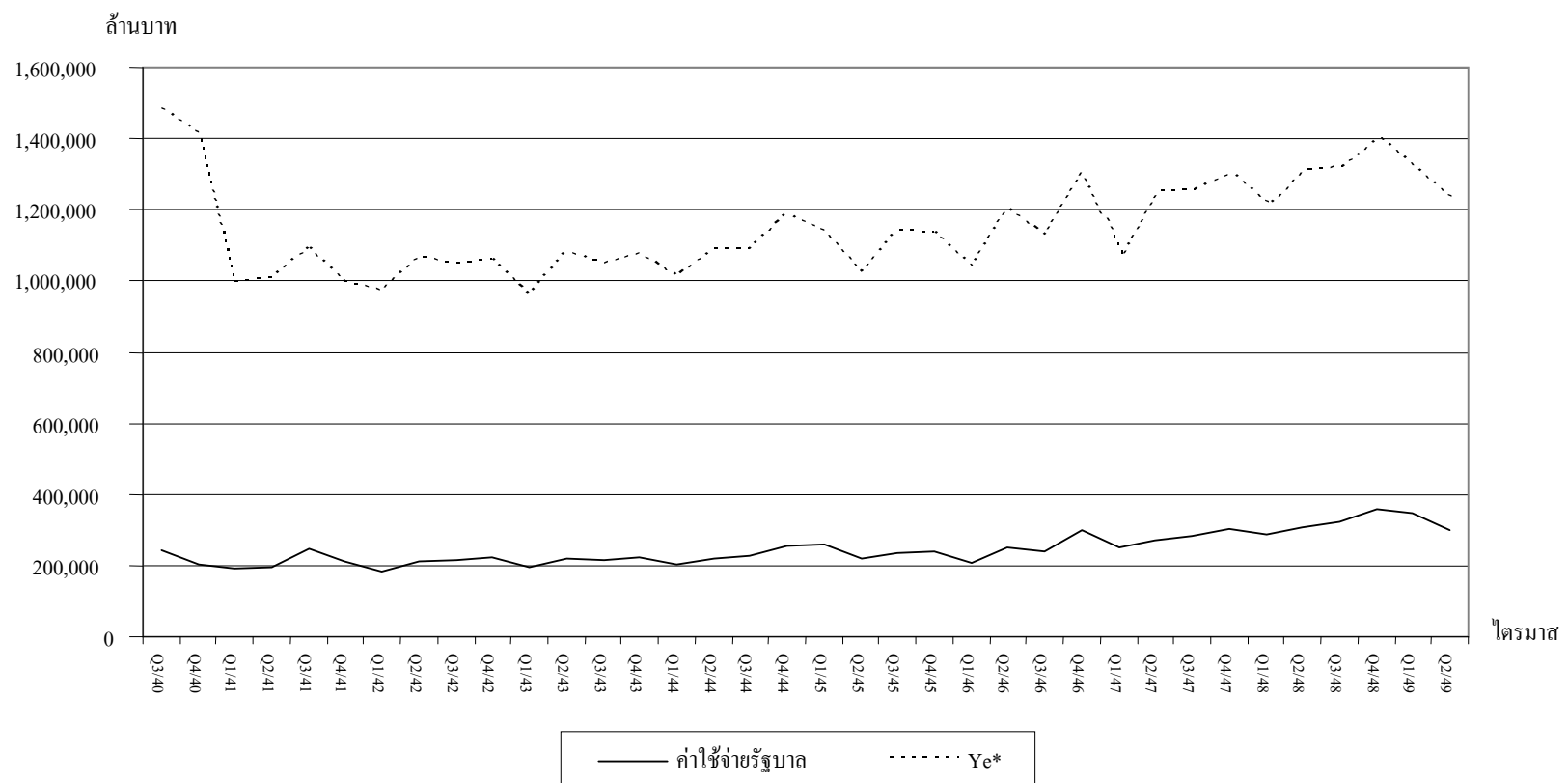
(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ	Ye ^{1/}	รายจ่าย รัฐบาล	ตัวทวีรายจ่าย รัฐบาล	Ye* ^{2/}
2547	1	926,696	1,157,396	249,869	1.81	1,069,874
	2	886,437	1,198,339	272,509	2.46	1,254,005
	3	895,134	1,229,413	285,147	2.20	1,257,197
	4	979,922	1,266,039	301,807	2.02	1,299,737
2548	1	959,817	1,237,334	287,616	1.85	1,211,036
	2	928,488	1,274,257	307,540	1.84	1,311,003
	3	944,675	1,300,424	321,728	1.32	1,319,195
	4	1,022,131	1,350,877	359,863	1.36	1,402,843
2549	1	1,020,563	1,332,302	346,232	1.08	1,317,584
	2	977,579	1,281,145	298,855	1.12	1,228,082

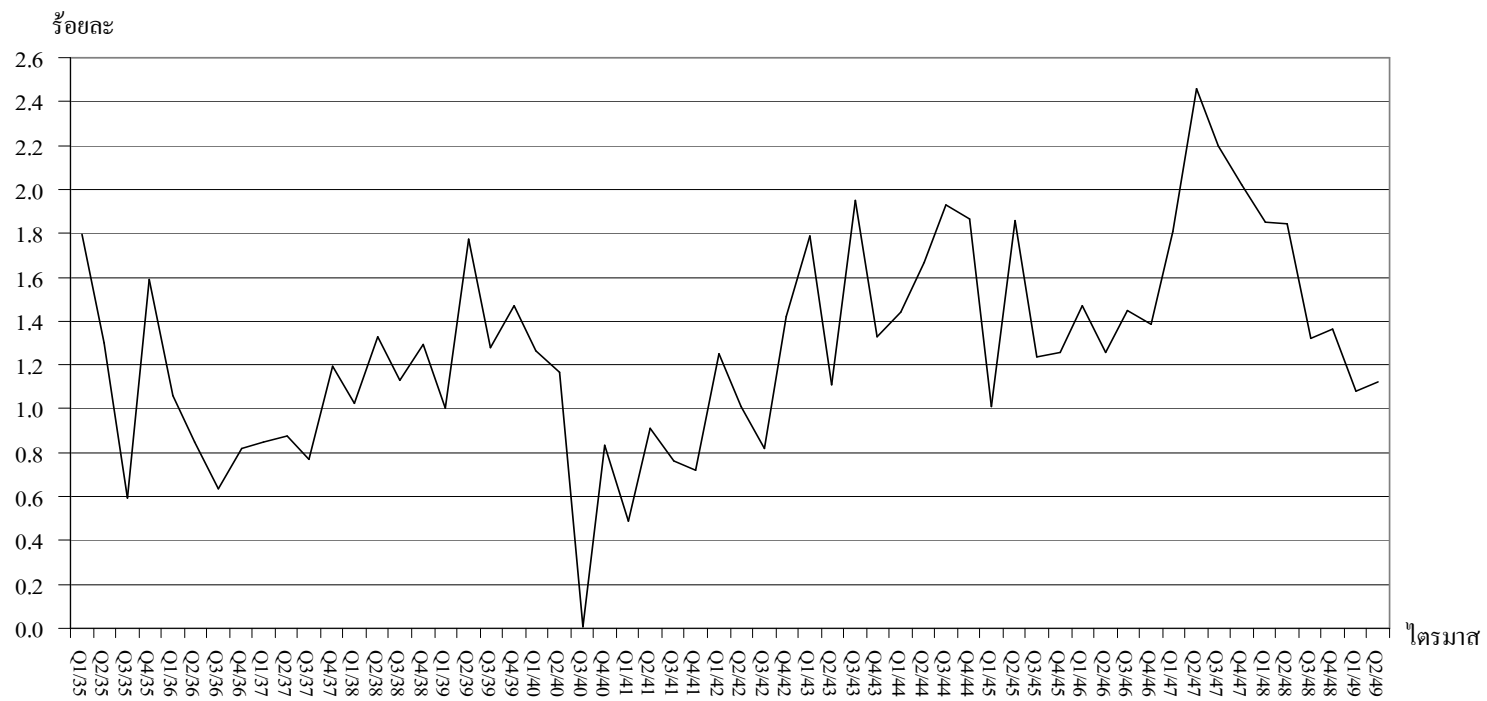
หมายเหตุ: ^{1/} หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ: ^{2/} หมายถึง การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาล

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

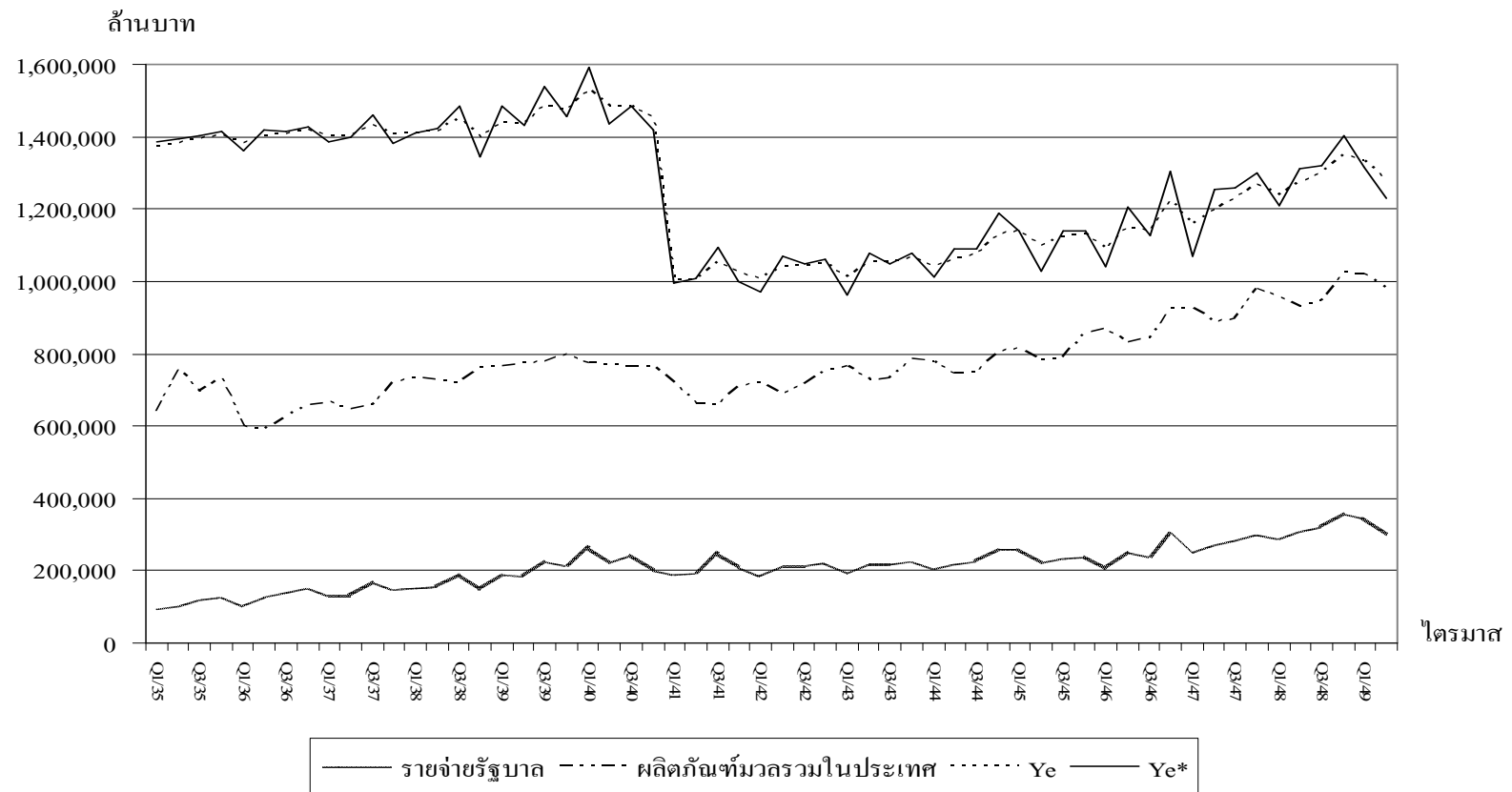
: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549)

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ภาพที่ 4.3 ตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535-2549 (ไตรมาส 2)

ภาพที่ 4.4 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากการค่าใช้จ่ายรัฐบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2549

จากค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้นจาก 190,313 ล้านบาท ในไตรมาสแรกปี พ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นเป็น 221,893 ล้านบาทในไตรมาสสี่ ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งนโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายนี้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ซึ่งนโยบายการคลังแบบขาดดุลจะเป็นการเพิ่มสภาพคล่องเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจในขณะที่สินเชื่อภาคสถาบันการเงินยังไม่ฟื้นตัว

ในปี พ.ศ.2544 ค่าใช้จ่ายรัฐบาลยังเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งนโยบายด้านรายจ่ายหลักๆ ที่ดำเนินการ คือ เร่งอัตราเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยเร็ว เร่งปรับโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจผ่านการลงทุน พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จัดสรรงบประมาณสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในวงเงิน 58 พันล้านบาท ซึ่งมาตรการและนโยบายนี้สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายรัฐบาล จากจำนวน 194,237 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 ไตรมาสแรก มาเป็น 257,121 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 ไตรมาสสี่ เพิ่มขึ้น 62,884 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 1.32 เท่า จากการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาลส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 961,609.30 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2543 ไตรมาสแรก มาเป็น 1,189,102.25 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 ไตรมาสสี่ เพิ่มขึ้น 227,492.95 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 1.23 เท่า ซึ่งการเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับรายจ่ายภาครัฐบาล อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 -2549 เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลมีนโยบายและมาตรการทางด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาลเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจ กล่าวคือ การสนับสนุนภาคอสังหาริมทรัพย์ มาตรการเสริมสร้างอำนาจซื้อให้ประชาชนโดยเฉพาะในชนบทส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลยังเพิ่มรายจ่ายลงทุนและรายจ่ายประจำ

นอกจากผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศแล้ว ค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาลแสดงให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในทุก ๆ ปีที่มีการเปลี่ยนแปลง ในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจนั้นเป็นผลมาจากค่าตัวทวี เป็นสัดส่วนเท่าไร โดยจะเห็นได้จากตารางที่ 4.3 ในปี พ.ศ. 2535 ตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาลส่งผลให้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น 0.98 เท่า และเพิ่มเป็น 1.28 ,1.09 ตามลำดับ ในปี 2537 ถ้าพิจารณาในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึง 2539 จะมีค่าใกล้เคียงกัน (ภาพที่ 4.3) ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจรายจ่ายภาครัฐบาลจะเน้นในการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน มีมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัว

ตารางที่ 4.3 สัดส่วนการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาล
ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2549

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ	Ye* ^{1/}	สัดส่วนการเพิ่มขึ้น (เท่า)
2535	2,830,920	5,599,864	0.98
2536	2,470,908	5,623,185	1.28
2537	2,692,973	5,629,001	1.09
2538	2,941,736	5,664,424	0.93
2539	3,115,338	5,906,614	0.90
2540	3,072,615	5,927,803	0.93
2541	2,749,684	4,098,706	0.49
2542	2,871,980	4,150,161	0.45
2543	3,008,401	4,168,165	0.39
2544	3,075,601	4,378,576	0.42
2545	3,237,042	4,446,589	0.37
2546	3,468,166	4,678,663	0.35
2547	3,688,189	4,880,814	0.32
2548	3,855,111	5,244,078	0.36
2549	1,998,142	2,545,667	0.27

หมายเหตุ: ^{1/} หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจาก
ค่าใช้จ่ายรัฐบาล

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

ภาพที่ 4.5 สัดส่วนการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลระหว่างปี พ.ศ. 2535-2549

จะเห็นได้ว่า ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายรัฐบาลน้อยกว่า แต่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมากกว่าหลังวิกฤตเศรษฐกิจซึ่งมีค่าใช้จ่ายรัฐบาลมากกว่า แต่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศน้อยกว่า วิกฤตเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อตัวทวิรายจ่ายภาครัฐบาล คือ ส่วนการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจน้อยกว่า แม้ค่าใช้จ่ายรัฐบาลจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง ก็ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นได้น้อย แตกต่างจากช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ หากรัฐบาลต้องการให้มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินนโยบายการคลังด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาล และศึกษาเปรียบเทียบผลของ ค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ประเภทอนุกรมเวลา (time series data) เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 (ไตรมาสที่ 1) ถึง ปี พ.ศ. 2549 (ไตรมาสที่ 2) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis)

การศึกษาดำเนินนโยบายการคลังด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาล ตั้งแต่ปี 2535-2549 จะเห็นได้จากการที่รัฐบาลกำหนดงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปี ไม่ว่าจะเป็นปี สมดุล ขาดดุล หรือเกินดุล จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยในช่วง 15 ปี ที่ทำการศึกษพบว่ารัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุลเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2549 มีงบประมาณรายจ่ายขาดดุลโดยตลอดและมีจำนวนเพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้มีการขยายตัว ในระดับที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับการ จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ รัฐบาลมีการจัดสรรในรายจ่ายประจำมากที่สุดโดยมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 65 รองมาเป็นรายจ่ายลงทุนโดยมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 25 และรายจ่ายในการชำระหนี้โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 10

การวิเคราะห์เชิงปริมาณประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์รวม (aggregate demand) โดยใช้ระบบสมการแบบ Simultaneous equations systems ตามแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค การคาดประมาณใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองขั้น (two stage least squares: 2SLS) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ขึ้นไปมีดังนี้ สมการการบริโภค รายได้สุทธิมีผลต่อการบริโภคในทิศทางเดียวกัน สมการการลงทุน รายได้สุทธิมีผลต่อ

การลงทุนในทิศทางเดียวกัน อัตราดอกเบี้ยมีผลต่อการลงทุนในทิศทางตรงกันข้าม สมการการส่งออก ระดับราคาและอัตราแลกเปลี่ยนมีผลต่อการส่งออกในทิศทางตรงกันข้าม สมการการนำเข้า รายได้สุทธิไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเข้าในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ระดับราคามีผลต่อการนำเข้าในทิศทางเดียวกัน ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเข้าในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ส่วนที่สอง จากการคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจากส่วนที่หนึ่ง และตัวทวิในช่วงก่อน และหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายรัฐบาลน้อยกว่า แต่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมากกว่าหลังวิกฤตเศรษฐกิจซึ่งมีค่าใช้จ่ายรัฐบาลมากกว่า แต่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศน้อยกว่า วิกฤตเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อตัวทวิรายจ่ายภาครัฐบาล คือ สัดส่วนการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจน้อยกว่า แม้ค่าใช้จ่ายรัฐบาลจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่องก็ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นได้น้อยแตกต่างจากช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ หากรัฐบาลต้องการให้มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ในการศึกษาผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาล ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงก่อน และหลังวิกฤตเศรษฐกิจนั้น พบข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ คือ เป็นการศึกษาแบบจำลองขนาดเล็ก ตัวแปรภาคมหภาคที่ใช้ในการศึกษายังไม่ครอบคลุม ค่าคาดประมาณผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจึงน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

2. การศึกษาครั้งนี้ใช้การใช้จ่ายภาครัฐบาลซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งทางการคลัง นำมาอธิบายผลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ทำให้การอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เนื่องจากเครื่องมือทางการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีอากร และการก่อหนี้สาธารณะ จะมีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้วย

3. การแก้ปัญหาสัมพันธ์ (autocorrelation) เป็นการแก้ปัญหาแบบเบื้องต้น ผู้อ่านจึงควรระมัดระวังในการอ่านผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาล ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยผ่านตัวทวีรายจ่ายภาครัฐบาลช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ มีขนาดมากกว่าช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ แม้ว่า จะใช้นโยบายสมดุล รัฐบาลจึงควรใช้นโยบายการคลังในส่วนค่าใช้จ่ายรัฐบาลเป็นตัวกระตุ้นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในช่วงเศรษฐกิจขยายตัว

2. การฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤตเศรษฐกิจในภาคการเงินต้องใช้การใช้จ่ายรัฐบาลจำนวนมากจึงจะได้ผล แต่การใช้งบประมาณแบบขาดดุล ต้องรอบคอบและระมัดระวังเพราะจะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจโดยรวมในระยะยาว

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. การสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค เพื่อใช้ในการศึกษาเรื่องผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ เป็นแบบจำลองที่มีขนาดเล็ก ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษายังไม่ครอบคลุม การศึกษาในครั้งต่อไป ควรเพิ่มสมการและตัวแปรทางด้านภาคการผลิตภาคต่างประเทศ และสมการระดับราคาเข้าไปในสมการ เพื่อจะได้อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และชัดเจนมากขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาการใช้นโยบายการคลัง ทางด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพียงอย่างเดียว หากผู้ที่สนใจศึกษาครั้งต่อไปน่าจะนำนโยบายการเงินมาศึกษาควบคู่ไปกับนโยบายการคลัง เพื่อจะได้เห็นผลกระทบที่เกิดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจได้ชัดเจนมากขึ้น

3. การศึกษาผลของค่าใช้จ่ายรัฐบาลในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ควรจะมีการศึกษาถึงผลกระทบให้ครอบคลุมกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ เช่น การจ้างงาน มากกว่าการพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพียงอย่างเดียว

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

เจษฎา ขงพิทยาพงศ์. 2547. การศึกษาผลของรายจ่ายภาครัฐบาลที่มีต่ออุปสงค์มวลรวมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2525. ทฤษฎีรายได้ ผลผลิต และการว่างงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงแข ตันวัฒนา. 2535. ผลกระทบของนโยบายการเงินและการคลังที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติและการจ้างงานของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2536. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2536. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2537. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2537. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2538. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2538. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2539. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2539. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2540. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2540. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2541. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2541. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2542. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2542. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2543. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2543. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2544. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2544. กรุงเทพมหานคร.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2545. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2545. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2546. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2546. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2547. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2547. กรุงเทพมหานคร.

พิชิต เจนบรรจง. 2546. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐกับผลผลิตศักยภาพ.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2535. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐมิติ หน่วยที่ 9-15.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

รัตนา สายคณิต. 2537. มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์: จากทฤษฎีสู่นโยบาย. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันดี หิรัญสถาพร. 2540. การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายภาครัฐที่มีต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศ
และการจ้างงานในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันทนี ทรัพย์เสนาะ. 2530. การใช้จ่ายของรัฐบาลและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของ
ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงบประมาณ. 2548. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ 2548.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.อีฟวิ้ง จำกัด

สำนักงบประมาณ. 2549. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ 2549.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.อีฟวิ้ง จำกัด

Branson, W. H. 1989. **Macroeconomic Theory and Policy**. New York: Harper & Row Publishers.

Gujarati, L. N. 1995. **Basic Econometrics**. Singapore: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการคาดประมาณค่าสมการอุปสงค์มวลรวมช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

Estimation Method: Iterative Two-Stage Least Squares

Sample: 1992:1 1997:2

Included observations: 22

Instruments: Yd R P E G

Convergence achieved after 6 iterations

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	883503.2	5014056.	0.176205	0.8604
Yd	0.127972	0.031345	4.082692	0.0001
AR(1)	0.993641	0.053574	18.54701	0.0000

Dependent Variable: C

R-squared	0.966330	Mean dependent var	383882.0
Adjusted R-squared	0.962588	S.D. dependent var	34162.28
S.E. of regression	6607.686	Sum squared resid	7.86E+08
Durbin-Watson stat	2.235038		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(2)	221720.3	76206.35	2.909473	0.0042
Yd	0.075889	0.098177	0.772976	0.0290
R	-1485.967	1978.666	-0.750994	0.1000
AR(1)	0.765244	0.151735	5.043289	0.0000

Dependent Variable: I

R-squared	0.872958	Mean dependent var	285162.1
Adjusted R-squared	0.886616	S.D. dependent var	32262.78
S.E. of regression	18258.69	Sum squared resid	5.67E+09
Durbin-Watson stat	2.125741		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(3)	1055461.6	222224.3	4.749532	0.0000
P	-10203.47	408.7387	-1.962331	0.0000
E	-61234.59	8911.538	-1.871383	0.0000

Dependent Variable: X

R-squared	0.970788	Mean dependent var	292636.3
Adjusted R-squared	0.967713	S.D. dependent var	64578.91
S.E. of regression	11603.92	Sum squared resid	2.56E+09
Durbin-Watson stat	1.531456		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(3)	1278288.7	293741.3	4.351750	0.0000
Yd	0.097388	0.078970	1.233232	0.2197
P	12464.58	790.2978	1.772011	0.0000
E	76742.10	11813.85	2.495941	0.0000

Dependent Variable: M

R-squared	0.971085	Mean dependent var	366504.5
Adjusted R-squared	0.966265	S.D. dependent var	83372.93
S.E. of regression	15313.11	Sum squared resid	4.22E+09
Durbin-Watson stat	1.582709		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(4)	199162.8	118858.2	1.675634	0.0962
Yd	0.614848	0.194917	2.154409	0.0020
R	-10465.39	5677.869	-1.843190	0.0675

Dependent Variable: M^d

R-squared	0.953738	Mean dependent var	323757.9
Adjusted R-squared	0.950934	S.D. dependent var	70516.81
S.E. of regression	46712.49	Sum squared resid	4.15E+10
Durbin-Watson stat	1.586777		

ผลการวิเคราะห์ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

Estimation Method: Iterative Two-Stage Least Squares

Sample: 1997:3 2006:2

Included observations: 36

Instruments: YD R P E G

Convergence achieved after 20 iterations

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	13060.05	20722.61	0.630232	0.5292
Yd	0.527991	0.025110	21.02690	0.0000

Dependent Variable: C

R-squared	0.928591	Mean dependent var	445449.6
Adjusted R-squared	0.926491	S.D. dependent var	56694.90
S.E. of regression	15371.45	Sum squared resid	8.03E+09
Durbin-Watson stat	1.770644		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(2)	-85559.60	20437.28	-4.186448	0.0000
Yd	0.303923	0.023928	2.701481	0.0000
R	-3960.703	439.8391	-1.004890	0.0000

Dependent Variable: I

R-squared	0.849845	Mean dependent var	180372.2
Adjusted R-squared	0.840744	S.D. dependent var	34587.70
S.E. of regression	13802.86	Sum squared resid	6.29E+09
Durbin-Watson stat	1.798433		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(3)	3607028.4	394646.3	1.139902	0.0000
P	-37249.04	3177.592	-1.722412	0.0000

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
E	-15106.78	4145.065	-2.644521	0.0003
AR(1)	0.576890	0.120863	4.773071	0.0000

Dependent Variable: X

R-squared	0.957313	Mean dependent var	789500.0
Adjusted R-squared	0.953182	S.D. dependent var	209812.7
S.E. of regression	45398.06	Sum squared resid	6.39E+10
Durbin-Watson stat	1.598108		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(4)	-3805268.0	475202.4	-8.007679	0.0000
Yd	0.481906	0.219348	2.196995	0.0290
P	37686.49	4729.602	1.968217	0.0000
E	8346.851	5411.422	1.542451	0.1243
AR(1)	0.544454	0.143432	3.795897	0.0002

Dependent Variable: M

R-squared	0.966749	Mean dependent var	753527.9
Adjusted R-squared	0.962315	S.D. dependent var	259421.5
S.E. of regression	50360.36	Sum squared resid	7.61E+10
Durbin-Watson stat	1.489709		

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(5)	-611530.5	56429.25	-1.837121	0.0000
Yd	1.509146	0.066068	2.842313	0.0000
R	-3572.172	1214.437	-2.941422	0.0036

Dependent Variable: M^d

R-squared	0.951543	Mean dependent var	608993.2
Adjusted R-squared	0.948606	S.D. dependent var	168109.9
S.E. of regression	38110.99	Sum squared resid	4.79E+10
Durbin-Watson stat	1.450690		

ภาคผนวก ข
การคำนวณตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล

การคำนวณตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นำแบบจำลองทางเศรษฐกิมภาคเป็นสมการถดถอยเชิงซ้อนและ Simultaneous Equations โดยคาดประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแต่ละสมการของแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองชั้น เมื่อทำการประมวลผลด้วยวิธีดังกล่าวจะได้ค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ (Y_e) (ตารางผนวกที่ ข1) จากนั้นจะนำมาคำนวณหาค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

$$\Delta Y = k(\Delta G)$$

$$\frac{\Delta Y}{\Delta G} = k$$

$$\frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{Y_{e_t} - Y_{e_{t-1}}}{G_t - G_{t-1}}$$

โดยที่กำหนดให้

k = ค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล

Y_{e_t} = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ ณ เวลา t

$Y_{e_{t-1}}$ = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ ณ เวลา $t-1$

G_t = รายจ่ายรัฐบาล ณ เวลา t

G_{t-1} = รายจ่ายรัฐบาล ณ เวลา $t-1$

เมื่อได้ค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาลจะนำมาคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เกิดจากค่าใช้จ่ายรัฐบาล (Y_e^*) ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าเมื่อค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร

ตารางผนวกที่ ข 1 ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ ณ ระดับคุณภาพ และค่าตัวทวีรายจ่ายรัฐบาล
ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ผลผลิตทั้งหมด รวมในประเทศ	ผลผลิตทั้งหมดรวมใน ประเทศ ณ ระดับคุณภาพ (Ye)	รายจ่าย รัฐบาล	ตัวทวีราย จ่ายรัฐบาล ^{1/}
2535	1	642,400	1,373,216	94,988	1.80
	2	758,830	1,384,008	103,272	1.30
	3	697,150	1,393,227	118,823	0.59
	4	732,540	1,403,878	125,528	1.59
2536	1	602,234	1,381,674	104,518	1.06
	2	588,137	1,400,822	127,194	1.30
	3	624,366	1,407,828	138,220	0.64
	4	656,171	1,418,369	151,134	0.82
2537	1	667,985	1,401,893	131,713	0.85
	2	646,573	1,400,557	130,193	0.88
	3	658,485	1,430,609	169,375	0.77
	4	719,930	1,407,155	149,766	1.20
2538	1	731,863	1,409,150	151,708	1.03
	2	726,277	1,415,745	156,683	1.33
	3	721,508	1,450,465	187,360	1.13
	4	762,088	1,398,108	146,973	1.30
2539	1	766,427	1,441,106	189,749	1.01
	2	773,668	1,435,353	186,507	1.77
	3	778,008	1,486,957	226,971	1.28
	4	797,235	1,470,652	215,856	1.47
2540	1	774,119	1,532,121	264,360	1.27
	2	769,190	1,482,876	222,002	1.16

หมายเหตุ: ^{1/} จากการคำนวณ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

ตารางผนวกที่ ๒ ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ ณ ระดับคุณภาพ และค่าตัวทรีรายจ่ายรัฐบาล
ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ผลผลิตทั้งหมด รวมในประเทศ	ผลผลิตทั้งหมดรวมใน ประเทศ ณ ระดับคุณภาพ (Ye)	รายจ่าย รัฐบาล	ตัวทรีราย จ่ายรัฐบาล ^{1/}
2540	3	765,475	1,482,990	242,255	0.01
	4	763,831	1,450,233	203,088	0.84
2541	1	719,305	1,003,250	190,313	0.49
	2	662,415	1,005,189	194,299	0.91
	3	658,899	1,053,854	247,863	0.76
	4	709,065	1,025,307	210,386	0.72
2542	1	717,789	1,005,864	183,502	1.25
	2	685,245	1,041,782	212,187	1.01
	3	714,340	1,045,104	215,482	0.82
	4	754,606	1,050,343	221,893	1.42
2543	1	764,339	1,011,028	194,237	1.79
	2	727,229	1,053,291	217,888	1.11
	3	731,689	1,051,835	216,573	1.95
	4	785,144	1,067,299	224,495	1.33
2544	1	777,523	1,040,944	204,627	1.44
	2	743,138	1,062,824	219,783	1.67
	3	748,884	1,075,007	227,082	1.93
	4	806,056	1,132,970	257,121	1.87
2545	1	812,458	1,138,006	259,816	1.01
	2	780,037	1,098,688	220,838	1.86
	3	789,845	1,123,906	234,404	1.24
	4	854,702	1,131,376	240,446	1.25

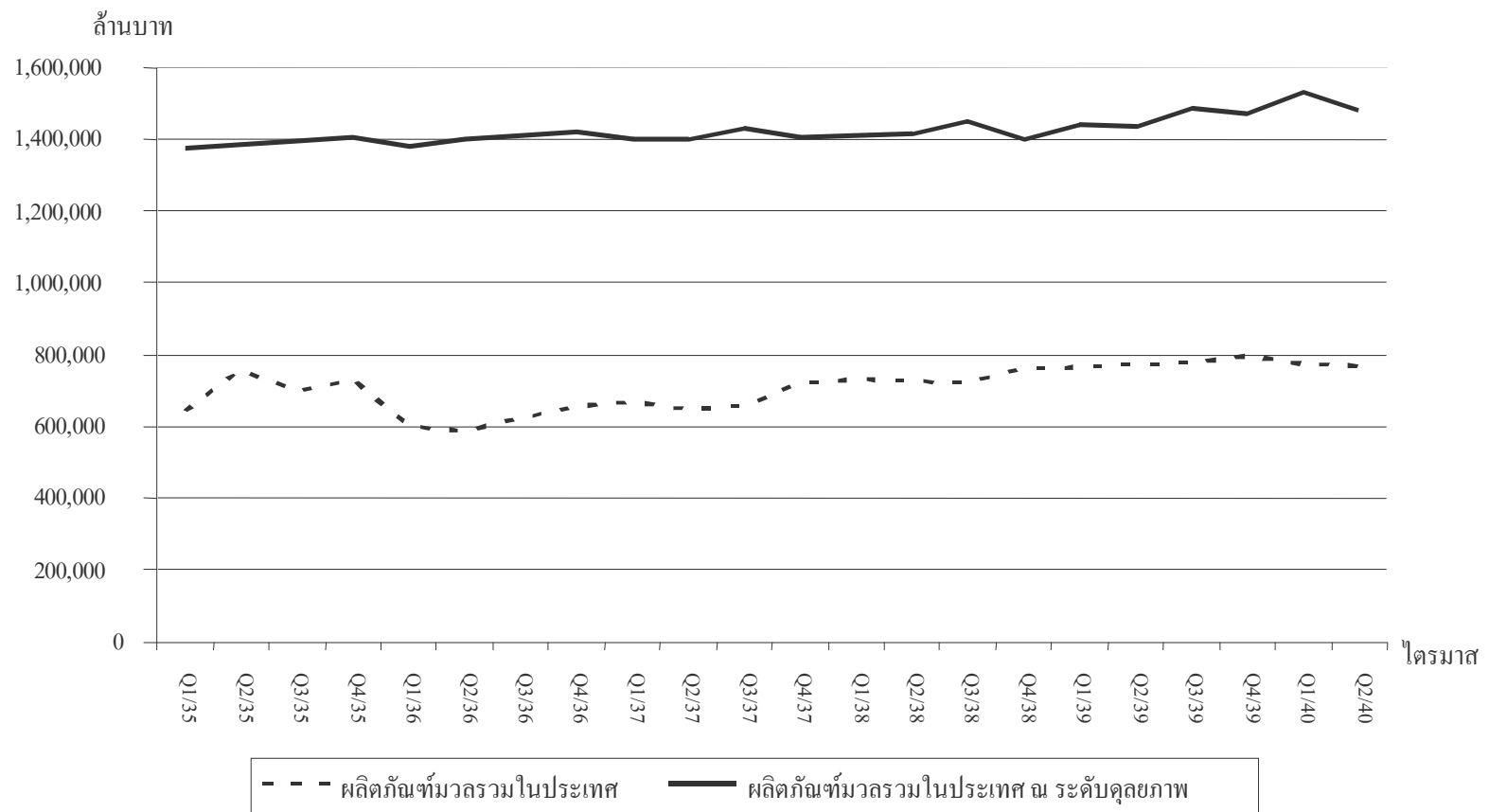
ตารางผนวกที่ ข 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

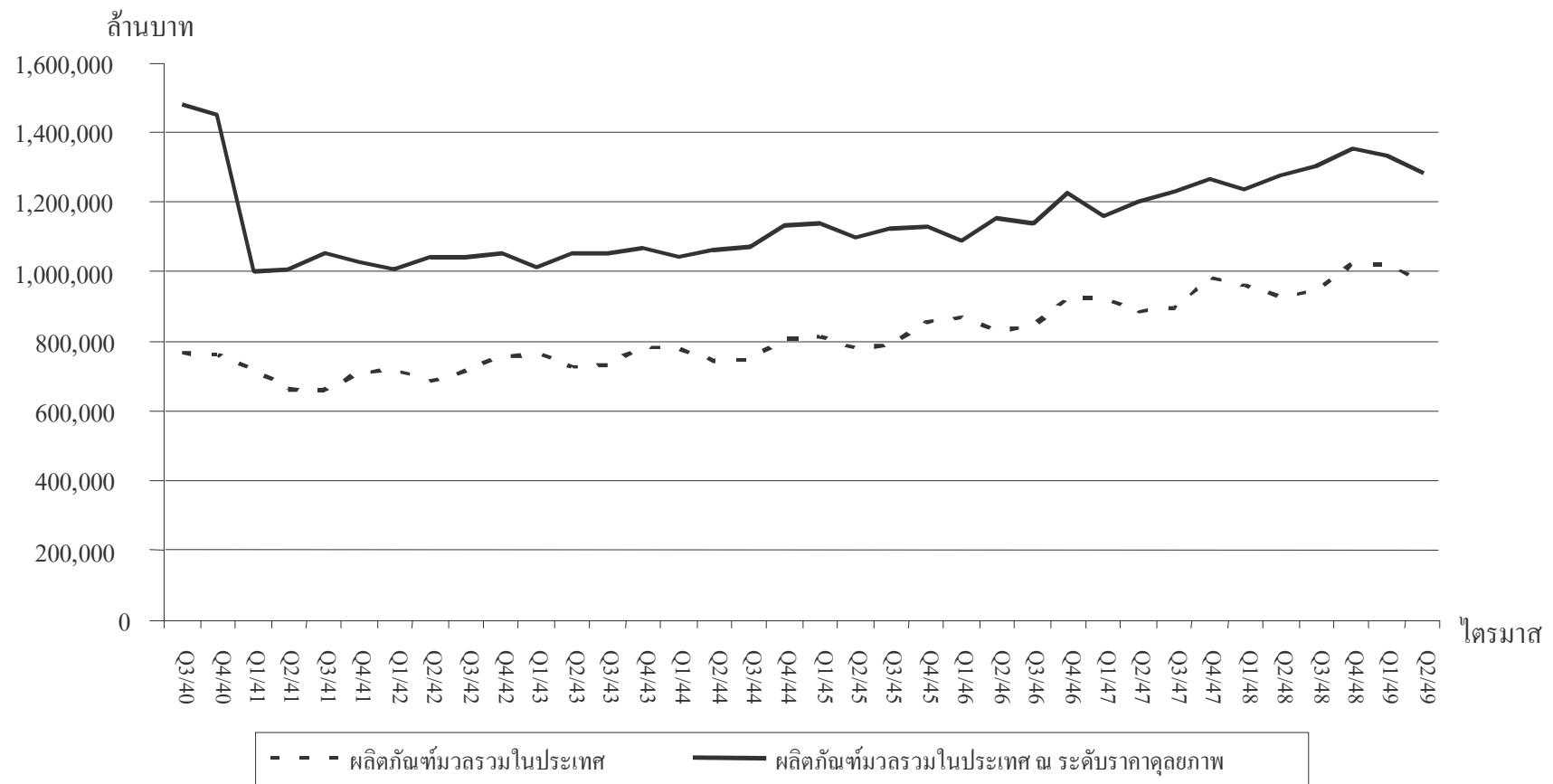
ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวล รวมในประเทศ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศ ณ ระดับดุลยภาพ (Ye)	รายจ่าย รัฐบาล	ตัวทวีราย จ่ายรัฐบาล ^{1/}
2546	1	868,512	1,089,912	207,391	1.47
	2	831,715	1,152,601	249,966	1.26
	3	842,416	1,140,813	240,576	1.45
	4	925,523	1,224,349	298,265	1.38
2547	1	926,696	1,157,396	249,869	1.81
	2	886,437	1,198,339	272,509	2.46
	3	895,134	1,229,413	285,147	2.20
	4	979,922	1,266,039	301,807	2.02
2548	1	959,817	1,237,334	287,616	1.85
	2	928,488	1,274,257	307,540	1.84
	3	944,675	1,300,424	321,728	1.32
	4	1,022,131	1,350,877	359,863	1.36
2549	1	1,020,563	1,332,302	346,232	1.08
	2	977,579	1,281,145	298,855	1.12

หมายเหตุ: ^{1/} จากการคำนวณ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

ภาพผนวกที่ ข 1 เปรียบเทียบผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ และผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ ณ ระดับคุณภาพ ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ภาพผนวกที่ ข 2 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับคุณภาพ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวมันนิกา เนียมประเสริฐ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 27 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเงิน) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่อาวุโส พนักงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)